

Αμπελοοινικά ΝΕΑ

ΠΑΡΗΓΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Ισοπέδιο
Αριθμός Αδείας

PRESS POST
X+7
PRESS POST

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΕΟΣΟΕ • ΕΤΟΣ ΚΑ' • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 94 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014 • Λ. ΠΙΑΝΚΟΥΡ 73, 115 23

ΚΩΔΙΚΟΣ 1507

<http://www.keosoe.gr> • e-mail: keosoe@otenet.gr

«Άμπελος και οίνος στον αρχαίο ελληνικό κόσμο»

Βιβλίο μεγάλης πνευματικής κληρονομιάς από την κ. Σταυρούλα Κουράκου – Δραγώνα

Η κ. Σταυρούλα Κουράκου-Δραγώνα δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Διακεκριμένη προσωπικότητα, με πλούσιο επιστημονικό και ερευνητικό έργο, για πάνω από έξι 10ετίες, υπηρετεί μέχρι τώρα εντός και εκτός χώρας την ελληνική αμπελοοινική οικονομία, συμβάλλοντας όσο κανένας άλλος στην πρόοδο της. Όλες οι μικρές ή μεγάλες κατακτήσεις του κλάδου, από την κατοχύρωση στην Ε.Ε. των ονομασιών προέλευσης έως την ανάδειξη της σημασίας των γηγενών ποικιλιών, κρύβουν μια μάχη που κερδήθηκε χάρις στη δική της συμβολή.

Όλα αυτά είναι γνωστά, εντός και εκτός συνόρων, καθώς και το πάθος και το πνεύμα που διαπνέει την αρθρογραφία και τα βιβλία της για το αμπέλι και το κρασί. Εν τούτοις, κάθε καινούργια εμφάνισή της με ένα άρθρο ή ένα βιβλίο δεν παύει να καταπλήσσει. Το μυστικό βρίσκεται στα κείμενά της, κείμενα μοναδικού ύφους που ακόμη και όταν θίγουν επικαιρικά ζητήματα διεκδικούν την διαχρονικότητα· αυτό θα πρέπει προφανώς να αποδοθεί στη χαρισματική προσωπικότητά της και τη βαθειά παιδεία

της. Το μαρτυρά άλλωστε η άνεση φιλόλογου με την οποία διατρέχει την αρχαία γραμματεία στο πρόσφατο βιβλίο της "Άμπελος και οίνος στον αρχαίο ελληνικό κόσμο".

Τι πραγματεύεται το βιβλίο αυτό;

Ο λόγος στην ίδια από τον πρόλογο του βιβλίου της: «Όταν βρέθηκα να εκπροσωπώ την Ελλάδα τόσο στον Ο.Ι.Ν. όσο και στο Συμβούλιο της Ευρώπης, ήταν επιτακτική ανάγκη να γνωρίσω τα ελληνικά οινοπέδια, το ιστορικό και τις ιδιαιτερότητες των οίνων κάθε περιοχής, ώστε να είμαι σε θέση να υποστηρίξω τα συμφέροντα της ελληνικής οινοπαραγωγής στα διεθνή κέντρα λήψης αποφάσεων. Για να μπορέσω να έρθω σε στενή επαφή με τον κόσμο της υπαίθρου και να επωφεληθώ από τα βιώματα κυρίως των γεροντότερων, διάβαζα, πριν επισκεφθώ μια περιοχή, καθετί που τύχαινε να έχει γραφεί για τα αμπέλια και τα κρασιά της: λαογραφικά και περιηγητικά κείμενα, δημοτικά τραγούδια, αμπελογραφίες, αρχαιολογικά δημοσιεύματα κ.α. Έτσι συγκέντρωσα ένα πλούσιο υλικό σχετικά με την προβιομηχανική αμπε-

Λεπτομέρεια της πρόσθιας όψης αττικής μαρμάρινης σαρκοφάγου με σκηνές τρύγου. Περί το 260μ.Χ. Θεσσαλονίκη, Αρχαιολογικό μουσείο

λοοινική Ελλάδα, που αποτέλεσε τη «μαγιά» σύνταξης, τα μετέπειτα χρόνια, των εισηγήσεών μου προς την αρμόδια Επιτροπή, για την αναγνώριση και προστασία των "Ονομασιών Προέλευσης" των ελληνικών οίνων.

»Όταν έπειτα από μια έντονη επιστημονική δραστηριότητα ήρθε η ώρα της σχολής λόγω

35ετίας, σκέφθηκα να συμπληρώσω όλον αυτό τον συσσωρευμένο πλούτο πληροφοριών και αναμνήσεων με αναδρομή στο απώτερο Χθές: να αναζητήσω τις ρίζες ελληνικών οίνων της αρχαιότητας λιγότερο προβεβλημένων, να διερευνήσω την τεχνογνωσία των αρχαίων οινοποιών με βάση τα σωζόμενα απο-

σπάσματα στην αρχαιοελληνική, κυρίως, γραμματεία και να επιχειρήσω να ερμηνεύσω με σύγχρονες επιστημονικές γνώσεις τα μυστικά της τέχνης τους, που επέτρεπαν στους ελληνικούς οίνους να ταξιδεύουν στους δρόμους της θάλασσας ως πολύτιμο εμπόρευμα».

Σελ. 4-5

"Κόκκινα" δάνεια

Παράταση εξόφλησης, με πολύ χαμηλό επιτόκιο των «κόκκινων» ενυπόθηκων δανείων που έχουν λάβει οι αγρότες από την πρώην ΑΤΕ, «κούρεμα» στις προσημειώσεις και μακροχρόνια παράταση εξόφλησης τους με επίσης χαμηλό επιτόκιο, προβλέπεται στο πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Αγρ. Ανάπτυξης που ψηφίστηκε πρόσφατα.

Ωστόσο, τα κόμματα της αντιπολίτευσης, πλην της ΔΗΜΑΡ που δήλωσε ότι παρότι η ρύθμιση είναι ελλιπής θα την στηρίξει, δεν έμειναν ικανοποιημένα και την καταψήφισαν εκτιμώντας ότι αφήνει ακάλυπτους χιλιάδες αγρότες.

«Αγκάθι» οι εγγυητικές για τις αναδιαρθρώσεις

Αν και είναι οι φυσικοί δικαιούχοι του προγράμματος αναδιαρθρώσεων, οι μικρομεσαίοι αμπελουργοί ενδέχεται να χάσουν τη μοναδική αυτή ευκαιρία λόγω τραπεζικών προσκομμάτων.

Συγκεκριμένα, για την έκδοση εγγυητικών που απαιτούνται οι τράπεζες ζητούν τη δέσμευση ισό-

ποσων καταθέσεων από τους αμπελουργούς που, όμως, λόγω κρίσης δεν έχουν. Να βρεθεί επείγουσως λύση ζήτησε η ΚΕΟΣΟΕ, επισημαίνοντας ότι σε διαφορετική περίπτωση στο πρόγραμμα θα ενταχθούν μόνο οι μεγάλες εκμεταλλεύσεις.

Σελ. 3

Ηλεκτρονικές
δηλώσεις
συγκομιδής

σελ. 2

Το Σαμιώτικο
κρασί "ορέγονται"
ιδιώτες οινοποιοί

σελ. 3

Το κρασί σε όλο
τον κόσμο

σελ. 6

Ομιλία Τζ. Καρα-
μύχα στη Γ.Σ. της
ΠΑΣΕΓΕΣ

σελ. 7

Οινοπνευματικά

σελ. 8

«Αμπελουργία»: το νέο βιβλίο του Καθηγητή του Γ.Π.Α. Μανόλη Σταυρακάκη

Εκλαϊκευμένο επιστημονικό σύγγραμμα

Μ' ένα νέο τόμο 740 σελίδων μας εξέπληξε ευχάριστα και πάλι ο Δρ. **Μανόλης Σταυρακάκης**, πρώην Καθηγητής και Διευθυντής του εργαστηρίου Αμπελολογίας του ΓΠΑ.

Το προηγούμενο έργο του «**Αμπελογραφία**» αφορούσε την περιγραφή των βασικότερων ελληνικών ποικιλιών και περιέχει στοιχεία για τους αμπελογραφικούς χαρακτήρες και την καλλιεργητική τους συμπεριφορά.

Το παρόν έργο συμπυκνώνει την επιστημονική γνώση που έχει συσσωρευτεί και τον βαθμό αξιοποίησής της στην αμπελοκομική τεχνική.

Η έκδοση περιλαμβάνει οκτώ ενότητες, οι οποίες καλύπτουν όλα τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα της, κατά την παραδοσιακή ορολογία, **Γενικής και Ειδικής Αμπελουργίας**, και συγκεκριμένα τη **Μορφολογία και ανατομία**, τον **Ετήσιο κύκλο βλάστησης**, την **Αναπαραγωγή**, την **Αναπτυξιακή φυσιολογία**, τον **Πολλαπλασιασμό**, την **Εγκατάσταση παραγωγικού αμπελώνα**, το **Κλάδεμα και τις Ετήσιες καλλιεργητικές φροντίδες της αμπέλου**.

Η έκδοση απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους φοιτητές των πανεπιστημιακών και τεχνολογικών τμημάτων των Γεωπονικών Σχολών, αλλά και των υπολοίπων, όταν διδάσκεται το μάθημα της Αμπελουργίας, στους γεωπόνους και οινολόγους και στους Έλληνες αμπελουργούς, με τη φιλοδοξία να συμβάλλει στη βασική αυτή αρχή, που αποτελεί και προϋπόθεση για την ανάπτυξη της ελληνικής αμπελουργίας. Για το λόγο αυτό εκτός του ότι αποτε-

λεί ένα επιστημονικό σύγγραμμα, είναι ταυτόχρονα ένα εγχειρίδιο και πρακτικός οδηγός για όλα τα θέματα που απασχολούν στην πράξη τον Έλληνα αμπελουργό και τους οινοποιούς.

Τα Αμπελοοινικά Νέα θα αναφερθούν αναλυτικότερα στο βιβλίο, στο επόμενο φύλλο.

Επιδοτήσεις για μικρο-επιχειρήσεις σε 408 χωριά

Χρηματοδότηση για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, είτε με την δημιουργία νέας επιχείρησης είτε με τον εκσυγχρονισμό της υπάρχουσας σε 408 χωριά της Ελλάδας προβλέπει νέο πρόγραμμα της ΕΕ.

Τα 408 χωριά, βρίσκονται στους νομούς **Αχαΐας** (128), **Αρκαδίας**, **Λακωνίας** και **Αργολίδας** (106), **Λάρισας** (104), **Κιλκίς** (34), καθώς και στις **Κυκλάδες** (36). Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που θα επιδοτηθούν είναι:

- Μικρά τουριστικά καταλύματα και ξενοδοχεία (μέχρι 40 κλίνες) και campings, επισκέψιμα αγροκτήματα έκτασης τουλάχιστον 20 στρεμμάτων.
- Εστιατόρια, αναψυκτήρια και παραδοσιακά καφενεία, βιοτεχνικές μονάδες παραγωγής προϊόντων (όπως χειροτεχνήματα μεταλλουργίας ή ξυλοτεχνίας, προϊόντα κεραμικής-υφαντουργίας, ξύλινες κατασκευές), βιοτεχνίες μεταποίησης- τυποποίησης γεωργικών προϊόντων (π.χ. δημητριακά, κρασί, σπωροκηπευτικά, κρέας, γάλα, αβγά, μέλι, ελιές,

πατάτες, άνθη, σπόροι, φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά), μεταποίηση και εμπορία δασοκομικών προϊόντων (ξύλεια, καυσόξυλα, φελλός, ερικόριζα), μικρές βιοτεχνίες επεξεργασίας ειδών διατροφής και δασοκομικών υλών μετά από την α' μεταποίηση (π.χ. αρτοποιία, παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής, παραγωγή αλευροειδών προϊόντων, παραγωγή αλκοολούχων ποτών, παραγωγή ζαχαρωδών προϊόντων από φρούτα και λαχανικά κλπ.), επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (κομμωτήρια, κουρεία, δραστηριότητες φυσικής ευεξίας, καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία, επισκευή υποδημάτων & δερμάτινων ειδών, λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών και άλλων ποτών, παντοπωλεία κ.λπ.) και τέλος, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσίγνωστας).

Κοντά στην πραγματική εικόνα του ελληνικού αμπελώνα με βάση τα στοιχεία από τις ηλεκτρονικές δηλώσεις συγκομιδής

Με επιτυχία στέφθηκε η ψηφιακή πιλοτική εφαρμογή του ΥΑΑΤ υποβολής ηλεκτρονικών Δηλώσεων συγκομιδής από τους αμπελουργούς, αφού καταχωρήθηκαν ηλεκτρονικά Δηλώσεις για 123.742,9 στρέμματα που παρήγαν 85.330 τn οίνων όλων των κατηγοριών.

Ακολουθεί η εισαγωγή στην ηλεκτρονική βάση των χειρόγραφων δηλώσεων από τις ΔΑΟΚ, ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία που για πρώτη φορά θα «φωτίσει» αθέατες πλευρές της αμπελοκαλλιέργειας στην Ελλάδα.

Με μια πρώτη ματιά στα στοιχεία η ΚΕΟΣΟΕ διαπιστώνει την χαμηλή στρεμματική απόδοση του ελληνικού αμπελώνα, αφού έστω κι από το δείγμα αυτό η μέση απόδοση ανέρχεται σε 690 kg / στρέμμα, γεγονός

που ενδυναμώνει την τεκμηρίωση για την ποιοτική του κατεύθυνση αλλά και για το οικονομικά απρόσφορο της καλλιέργειας.

Η επεξεργασία των δεδομένων ανά αμπελουργική εκμετάλλευση, ποικιλία, ζώνη, νομό και σε σύνολο χώρας θα δώσει για πρώτη φορά μια πραγματική εικόνα του ελληνικού αμπελώνα, ώστε να λαμβάνονται αποφάσεις στρατηγικής σημασίας όσον αφορά την εξέλιξή του.

Πρωταθλητές στην ηλεκτρονική καταχώριση σε σύγκριση βέβαια με την έκταση που αναλογεί στο νομό τους είναι οι αμπελουργοί των νομών Σάμου με 8.424 στρ., Κορινθίας με 30.071 στρ., Βοιωτίας με 27.126 στρ., Φλώρινας με 6.451 στρ., Δωδεκανήσου με 7.474 στρ., Εύβοιας με 6.176 στρ., Ημαθίας με 3.036 στρ.

Κατά την άποψη της ΚΕΟΣΟΕ που πρότενε από το 2009 στην τότε ηγεσία του ΥΑΑΤ, την ηλεκτρονική καταχώριση των Δηλώσεων συγκομιδής, τα οφέλη που θα προκύψουν από την επεξεργασία των στοιχείων όχι μόνο αφορούν την σύνθεση, τις αποδόσεις, την ταυτότητα του ελληνικού αμπελώνα, αλλά επιπλέον θα δώσουν **το έναυσμα για την ποιοτική του ανασυγκρότηση, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και θα επιβραβεύσουν τις νόμιμες αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ ταυτόχρονα θα ενισχύσουν την ταυτότητα των παραδοσιακών αμπελουργικών περιοχών και ειδικότερα των ζωνών παραγωγής ΠΟΠ και ΠΓΕ Οίνων**, αφού η προέλευση και η νομιμότητα πλέον των σταφυλιών διασφαλίζεται και ελέγχεται.

Για τους λόγους αυτούς η ΚΕΟΣΟΕ δεν μπορεί να μην αναγνωρίσει τις ακάματες προσπάθειες του δυναμικού του ΥΑΑΤ στην κατεύθυνση εκσυγχρονισμού των εργαλείων στρατηγικής σημασίας για τον τομέα και της δεδομένης πλέον βούλησής του για ορθολογικοποίηση και επιβολή κανόνων υγιούς ανταγωνισμού.

Κάτω 4,7% το αγροτικό εισόδημα

Όλο και φτωχότεροι γίνονται οι Έλληνες αγρότες, σύμφωνα μάλιστα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat που δεν επιδέχονται αμφισβήτηση. Ειδικότερα, μείωση 1,3% σημείωσε κατά μέσο όρο το 2013 το πραγματικό γεωργικό εισόδημα στην Ε.Ε., σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις της Eurostat, ωστόσο στην Ελλάδα η μείωση είναι υπερτριπλάσια, στο 4,7% σε σχέση με το 2012.

Η μείωση του αγροτικού εισοδήματος στην Ελλάδα είναι βέβαια πολύ μεγαλύτερη, όπως προκύπτει άλλωστε και από τα στοιχεία που παρέθεσε πρόσφατα ο πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ. Ο κ. **Καραμύχας** ανέφερε ότι την τετραετία 2009-2012 το αγροτικό εισόδημα μειώθηκε κατά 20%, που μεταφράζεται σε απώλεια 1,4 δις. ευρώ.

Περιοδική έκδοση της ΚΕΟΣΟΕ

Ιδιοκτήτης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΚΕΟΣΟΕ)

Εκδότης - Διευθυντής:

Παρασκευάς Κορδοπάτης

Γραφεία:

Λ. ΠΙΑΝΚΟΥΡ 73 115 23 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: 210 6923102 - 210 6923291

FAX: 210 69 8118

e-mail: keosoe@otenet.gr

http://www.keosoe.gr

Επιστολές - Εμβάσματα:

"ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΑ ΝΕΑ" ΚΕΟΣΟΕ

Συνδρομή Ετήσια:

Φυσικών Προσώπων: € 11,74

Συνεταιριστικών Οργανώσεων: € 17,61

Οργανισμών - Ν.Π.Δ.Δ. € 17,61

* Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις αυτών που υπογράφουν

Δημιουργικό - Γραφικές Τέχνες "ΕΠΟΨΙΣ"

Ερεχθέως 7, 163 44 Ηλιούπολη

Τηλ. & Fax: 210 9715483

e-mail: epopsis@otenet.gr

Κίνδυνος να μείνουν εκτός των προγραμμάτων αναδιάρθρωσεων οι μικρομεσαίοι αμπελουργοί

ΚΕΟΣΟΕ: Επιλύστε τώρα το πρόβλημα με τις εγγυητικές

Σε τραπεζικά εμπόδια προσκρούει λόγω κρίσης η δυνατότητα που έχουν οι αμπελουργοί να αναβαθμίσουν τις εκμεταλλεύσεις τους μέσω του μέτρου της αναδιάρθρωσης, με αποτέλεσμα να διαγράφεται ο κίνδυνος να χαθεί η μοναδική αυτή ευκαιρία για τους μικρομεσαίους που είναι και οι φυσικοί δικαιούχοι προς όφελος των μεγάλων εκμεταλλεύσεων.

Ειδικότερα: στο προσεχές **Εθνικό Πρόγραμμα Στήριξης για τον αμπελοοινικό τομέα (2014-2018)** που έχει υποβάλλει το υπουργείο Αγρ. Ανάπτυξης και Τροφίμων προς την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** προβλέπεται κατ' έτος για το μέτρο **«Αναδιάρθρωση και μετατροπή αμπελώνων»** προϋπολογισμός 10.000.000 €, προκειμένου οι αμπελουργοί της χώρας να προσαρμόσουν τις ποικιλίες, τις καλλιεργητικές πρακτικές και τις τεχνικές διαχείρισης της αμπελουργικής τους εκμετάλλευσης, ώστε να προσφέρουν προϊόντα ανάλογα με τη ζήτηση της αγοράς. Παράλληλα από 1/1/2016 και μετά στη χώρα μας θα κατανέμονται για περίπου 7.000 στρέμματα ετησίως (ποσοστό 1% της αμπελουργικής έκτασης της χώρας) νέες άδειες φύτευσης μέχρι το 2030 οι οποίες θα μπορούν να ενταχθούν επίσης στο μέτρο της Αναδιάρθρωσης.

Η ένταξη των αμπελουργικών εκμεταλλεύ-

σεων των παραγωγών στο πρόγραμμα αναδιάρθρωσης απαιτεί με βάση το σχετικό κανονισμό την έκδοση εγγυητικής επιστολής (σε ποσοστό 120% επί της αξίας των δράσεων), προκειμένου οι αμπελουργοί να λάβουν προκαταβολή και να προβούν στις αναγκαίες δαπάνες για αναδιάρθρωση, όταν οι δράσεις αναδιάρθρωσης υπερβαίνουν τη χρονική διάρκεια μιας περιόδου. Η εν λόγω εγγυητική επιστολή αποδεσμεύεται μετά την ολοκλήρωση των δράσεων της αναδιάρθρωσης.

Η συνθήκη πρακτική των Τραπεζών, προκειμένου να εκδώσουν εγγυητικές επιστολές είναι η δέσμευση ισόποσου από τα χρηματικά διαθέσιμα (καταθέσεων) του αμπελουργού.

Η δυνατότητα αυτή αξιοποιείται μόνο από τους οικονομικά εύρωστους αμπελουργούς που κατά κοινή ομολογία αποτελούν συντριπτική μειοψηφία και τους οινοποιούς, οι οποίοι νέμονται τελευταία κατά κόρον τα προγράμματα αναδιάρθρωσης. Η πλειοψηφία των αμπελουργών, που δεν έχουν καταθέσεις να δεσμεύσουν για την έκδοση εγγυητικής επιστολής, τίθενται αναγκαστικά εκτός των προγραμμάτων αναδιάρθρωσης, αν και αποτελούν κατά κύριο λόγο και τους φυσικούς δικαιούχους, γεγονός που επιτείνει την ανισότητα και αποκλίνει από τους στόχους των προγραμμάτων.

Η πρωτοφανής δημοσιονομική και οικονομική κρίση στη χώρα μας, δημιουργεί νέες συνθήκες, στις οποίες αναγκάζομαστε, όλοι να προσαρμοστούμε. Οι σημερινές συνθήκες είναι περισσότερο επώδυνες για τους οικονομικά ασθενέστερους, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν άλλες βιώσιμες επιλογές. Το κράτος ιδιαίτερα αυτή την στιγμή, είναι αναγκαίο να διευκολύνει τις ασθενέστερες τάξεις όπως αυτή των αμπελουργών, που μέσω των μελών μας εκπροσωπούμε.

Για τους λόγους αυτούς, είναι επιτακτικό να εξετασθεί η χορήγηση **Εγγυήσεων** από το **Ταμείο Αγροτικής Επιχειρηματικότητας**, προκειμένου να επιλυθούν τα προβλήματα εγγυοδοσίας των αμπελουργών με βά-

ση τα εγκεκριμένα προγράμματα αναδιάρθρωσης του αμπελώνα τους.

Η επίλυση του προβλήματος έκδοσης εγγυητικών επιστολών, θα συμβάλλει στην ανάπτυξη του τομέα μέσω της ένταξης των αμπελουργών οι οποίοι, εξαιτίας κυρίως των πενιχρών εισοδημάτων τους, βρίσκονται σε οικονομικά άνιση θέση, σε σχέση με άλλους δικαιούχους προγραμμάτων αναδιάρθρωσης. Άλλωστε οι αμπελουργοί είναι η πολυπληθής ομάδα (170.000) που έχει ανάγκη τα προγράμματα αναδιάρθρωσης και η άρση της αδυναμίας έκδοσης εγγυήσεων θα αποδώσει το αίσθημα δικαιοσύνης, που τόσο έχουν ανάγκη σήμερα οι ασθενείς τάξεις.

Το σαμιώτικο κρασί "ορέγονται" ιδιώτες οινοποιοί

Ο αναγκαστικός συνεταιρισμός δημιουργήθηκαν δια νόμου, προκειμένου να συντηρήσουν οικονομικά τους τοπικούς πληθυσμούς σε μια εποχή που δεν υπήρχε κανένα ενδιάμεσο για την τοπική οικονομία από ιδιώτες επιχειρηματίες.

Μια τέτοια περίπτωση αποτελεί η **Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου** που επί δεκαετίες στήριξε, ανέπτυξε και έκανε γνωστά παγκόσμια τα ίσως καλύτερα γλυκά κρασιά του κόσμου, πληρώνοντας ταυτόχρονα καλύτερες τιμές στα μέλη του.

Την πορεία αυτή «ζήλεψε» η ιδιωτική πρωτοβουλία που θέλει σήμερα να βάλει πόδι στο νησί για να καρπωθεί ότι επί χρόνια έχτισε η ΕΟΣ Σάμου.

Το αίτημα ίδρυσης ιδιωτικών οινοποιείων, που αντιβαίνει τους εθνικούς νόμους ανέκρουσε η ΕΟΣ Σάμου με ασφαλιστικά μέτρα κατά των ιδιοκτητών των δύο ιδιωτικών οινοποιείων, ωστόσο η εκδίκαση που αρχικά είχε οριστεί για τις 9 Ιανουαρίου δίκη πήρε αναβολή πήρε για τις 12 Μαρτίου. Σημειώνεται ότι την ημέρα εκδίκασης αρκετός κόσμος συγκεντρώθηκε στον πεζόδρομο πίσω από το Δικαστικό Μέγαρο προκειμένου να διαμαρτυρηθεί για την έκδοση άδειας σε ιδιώτες.

«Η επίθεση που δέχονται σήμερα οι αγρότες, η Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών

Σάμου, οι εργαζόμενοι σε αυτή, αλλά και όλοι οι παραγωγοί-συνεταίροι της Ε.Ο.Σ.Σ., είναι αποτέλεσμα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

(Κ.Α.Π) της Ε.Ε. που εφαρμόζει η κυβέρνηση. Αυτή η πολιτική στόχο έχει να αφανίσει τους μικρούς και μεσαίους αγρότες και να συγκεντρώσει την αγροτική παραγωγή στους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους παραγωγής και εμπορίας τροφίμων» δήλωσε το μέλος του Δ.Σ της ΕΟΣΣ **Στέλιος Γιαννικάκης**.

Αμέσως μετά την ανακοίνωση της αναβολής που ζήτησαν και πήραν οι αντιδικοί της ΕΟΣΣ οι παρευρισκόμενοι πραγ-

ματοποίησαν πορεία προς την Περιφερειακή Ενότητα όπου τα μέλη του Δ.Σ της ΕΟΣΣ με επικεφαλής τον πρόεδρο **Γιάννη Καραγιάννη** επισκέφθηκαν τον αντιπεριφερειάρχη για να του ζητήσουν για άλλη μια φορά την ανάκληση της άδειας οινοποιείου σε ιδιώτες.

Από την πλευρά του ο αντιπεριφερειάρχης τόνισε ότι έχει απευθυνθεί με σχετικό ερώτημά του προς το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης προκειμένου να προχωρήσει στην αναστολή της άδειας λόγω του ότι οι ιδιώτες οινοποίησαν με σαμιώτικα σταφύλια κάτι που απαγορεύεται λόγω της αναγκαστικότητας που ισχύει για την ΕΟΣΣ. Αυτό προέκυψε ύστερα από ελέγχους που έγιναν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου.

Εξορθολογίζεται το καθεστώς ΠΟΠ, ΠΓΕ και Ποικιλιακών οίνων

Δημοσιεύθηκε η κυοφορούμενη επί δυόμιση χρόνια κοινή υπουργική απόφαση κατ' εφαρμογή του **ΚΑΝ(ΕΚ) 607/2009**, που διέπει στο εξής πλειάδα θεμάτων που αφορούν τους οίνους, με **Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης**, με **Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη** και τους **Ποικιλιακούς Οίνους**.

Το περιεχόμενο της σημερινής ΚΥΑ αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλευσεων μεταξύ του ΥΑΑΤ και των φορέων του κλάδου όπως η **ΚΕΟΣΟΕ** η οποία θεωρεί ότι η εν λόγω ΚΥΑ κινείται στη σωστή κατεύθυνση, αφού εισάγονται διατάξεις για πρώτη φορά, που θα συμβάλλουν στην ορθή λειτουργία του κλάδου.

Η εν λόγω ΚΥΑ προβλέπει νέες διατάξεις όπως:

- τις διαδικασίες προστασίας ή τροποποίησης των **Τεχνικών Φακέλων** που υποβάλλονται στην **Commission** για τους **οίνους ΠΟΠ και ΠΓΕ**,
- την θεσμοθέτηση του **«Μητρώου Επιχειρήσεων»** του αμπελοοινικού τομέα που

πρόκειται για μια καταγραφή του συνόλου σχεδόν των οινοποιητικών επιχειρήσεων που παράγουν οίνους με **ΠΟΠ, ΠΓΕ ή Ποικιλιακούς**,

- τις προϋποθέσεις κυκλοφορίας οίνων με ένδειξη γεωγραφική μικρότερη από την ένδειξη των ΠΟΠ ή ΠΓΕ,
- τις προϋποθέσεις κυκλοφορίας ποικιλιακών οίνων,
- την επαναφορά της διαδικασίας κοινοποίησης ετικετών, πριν την κυκλοφορία οίνων στην αγορά,
- τις διαδικασίες πιστοποίησης, οργανοληπτικής εξέτασης οίνων και το κόστος τους
- τους ελέγχους και τις διασταυρώσεις που θα πραγματοποιούνται για την προέλευση των οίνων στους οποίους θα περιλαμβάνονται έλεγχοι με βάση τον **κωδικό αμπελοτεμαχίου** από το **Αμπελουργικό Μητρώο**,
- τις Διοικητικές κυρώσεις και τα πρόστιμα σε περίπτωση επουσιωδών ή ουσιαστικών παραβάσεων.

Τσαυτάρης για ΚΑΠ

Ισιόδοξος για τις εξελίξεις στον αγροτικό τομέα σε συνάρτηση με την χρηματοδότηση που φέρνει η ΚΑΠ εμφανίστηκε σε συνέντευξή του σε εφημερίδα ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης. Ειδικότερα, ο κ. **Τσαυτάρης** ανέφερε:

"Εάν νοερά πηγαίναμε επτά χρόνια μπροστά, αυτό που θα ήθελα να έχει επιτύχει η χώρα μας είναι ο αγροτο-κτηνοτροφικός τομέας να είναι η τρίτη δύναμη στο εγχώριο ΑΕΠ. Η ισχυρή χρηματοδότηση των περίπου 20 δις. ευρώ θα λειτουργήσει ευεργετικά για τον πρωτογενή τομέα της χώρας μας και θα ενισχύσει την τάση επιστροφής των νέων στην ύπαιθρο, εξέλιξη που συνηθίζω συχνά να αποκαλώ «ευλογία». Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω ότι από τα συνολικά 20 δις. ευρώ που θα λάβει η χώρα μας, τα περίπου 15

δις. ευρώ του πρώτου πυλώνα που αφορούν στις άμεσες ενισχύσεις των αγροτών μας, θα είναι πλήρως απαλλαγμένα από πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες και θα αποδίδονται άμεσα και γρήγορα στους τελικούς δικαιούχους. Να μην ξεχνάμε άλλωστε ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης αποτελεί το πλέον «ψηφιοποιημένο» γεγονός που με γεμίζει με υπερηφάνεια καθώς αποτελεί μείζον έργο των τελευταίων μηνών. Θέλω δε να τονίσω ότι και στη νέα προκήρυξη του Προγράμματος των Νέων Αγροτών, για το οποίο η ελληνική ύπαιθρος «διψάει», κάνουμε ότι είναι δυνατόν για να απλοποιήσουμε τις διαδικασίες. Δεν έχουμε άλλο χρόνο για χάσιμο από γραφειοκρατικές διαδικασίες. Επίσης κινούμενοι πάντα σε αυτό το διευκολυντικό πλαίσιο, προχωρήσαμε στη δημιουρ-

γία του **Ταμείου Αγροτικής Επιχειρηματικότητας (ΤΑΕ)**. Πρόκειται για ένα σημαντικό χρηματοδοτικό εργαλείο συνολικού διαθέσιμου κεφαλαίου 253 εκατ. ευρώ εκ των οποίων τα 115 εκατ. ευρώ προέρχονται από το **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013** και τα υπόλοιπα 138 εκατ. ευρώ από την Τράπεζα Πειραιώς. Το ΤΑΕ θα παρέχει δάνεια με πολύ ελκυστικά επιτόκια (της τάξεως του 3,87% – 4,1%) σε αγρότες και επενδυτές με εγκεκριμένες δράσεις στα Σχέδια Βελτίωσης, σε όσους δραστηριοποιούνται στο χώρο της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και σε αυτούς που κάνουν ιδιωτικές επενδύσεις στον αγροτικό τομέα, στο πλαίσιο υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης."

Ο νόμος της Θάσου για την π

Γλεῦκος μὴδὲ οἶνον τῷ καρπῷ τῷ ἐπὶ τῆς ἀμπέ[λοις ὦν]-
ἔσθαι πρὸ νεομηνίης Πλυντηριῶνος· ὃς δ' ἂν πα[ραβὰς]
πρίηται, ὀφείλεν στατῆρα παρὰ στατῆρα, τὸ μὲν [ἥμυσυ],
τῇ πόλι, τὸ δ' ἥμυσυ τῷ δικασαμένω· δίκη δ' ἔστω κα[τά]-
περ τῷμ βιαίων.

IG XII Suppl., 347, I(1-5)

Το κείμενο αυτό αποτελεί μέρος του πρώτου «άρθρου» ενός νόμου του 5ου αιώνα π.Χ., ο οποίος αφορά στο εμπόριο του θασιού οίνου. Είναι χαραγμένος πάνω σε άσπρο χονδρόκοκκο μάρμαρο της Θάσου και φυλάσσεται στο Μουσείο του νησιού. Μελετήθηκε και δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 1926 από τον σοφό επιγραφολόγο Georges Daux. Από τότε έγινε αντικείμενο μελέτης κυρίως από τους J. Pouilloux, G. Mantzoufas και D. G. Gofas, από τους οποίους παρατίθεται και η σχετική βιβλιογραφία.

Το «άρθρο» αυτό αφορά στην αγορά γλεύκους ή οίνου όχι όταν τα προϊόντα βρίσκονται έτοιμα στις αποθήκες, αλλά στον αμπελώνα, ως «ηρτημένη εσοδεία», και ορίζει πως η αγορά απαγορεύεται πριν από την πρώτη του μηνός Πλυντηρίωνα. Ο αγοραστής-παραβάτης τιμωρείται και η δίκη είναι η ίδια με εκείνη των εκβιασμών.

Δεν είναι πρόθεσή μου να σχολιάσω τα επιχειρήματα των μελετητών, αρχαιολόγων και νομομαθών, που διατύπωσαν κατά καιρούς ορισμένες υποθέσεις ως προς τους λόγους θέσπισης μιας τέτοιας απαγορευτικής διάταξης, αντικρουόμενες μεταξύ τους. Σκέφτηκα, απλά, πως ένα τέτοιο κείμενο έπρεπε να εξεταστεί κάποτε και με κριτήρια αμπελοοινικής φύσεως. Το ερώτημα που γεννιέται στους επιστήμονες της σχετικής ειδικότητας είναι απλό: από ποιά φάση του βλαστητικού κύκλου της αμπέλου και μετά θεωρούσε ο νομοθέτης νόμιμη την αγορά της «ηρτημένης εσοδείας»; Έχει διατυπωθεί ή άποψη ότι ο μήνας Πλυντηρίωνας πρέπει να είχε σχέση με την ωριμότητα των σταφυλιών και ότι η απαγορευτική διάταξη αποσκοπούσε σε εξασφάλιση σταφυλιών «κανονικής» ωριμότητας προς διασφάλιση της ποιότητας της οινοπαραγωγής ή και την παρασκευή ενός «στανταρισμένου» τύπου οίνου, από σταφύλια που θα είχαν κάθε χρόνο παρεμφερή βαθμό ωριμότητας. Άς εξετάσουμε αυτή την εκδοχή.

Η εποχή που τα σταφύλια φθάνουν στην πλήρη ωριμότητα - τη φυσιολογι-

κή, όπως συνηθίζεται να λέμε - εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, κυρίως όμως από την ποικιλία αμπέλου και τις καιρικές συνθήκες που επικράτησαν στην αμπελουργική περιοχή κατά τη διάρκεια της ωρίμανσης των σταφυλιών, δηλαδή από τον μήνα Ιούνιο μέχρι και τον τρυγητό. Ενδεικτικά αναφέρω ότι σε αμπελώνες της Χαλκιδικής, η πρώιμη ποικιλία saunignon blanc ωριμάζει και τρυγιέται στις 15-20 Αυγούστου, ενώ η όψιμη ποικιλία σαββατιανό δεν φθάνει στην ωριμότητα παρά μετά τις 15 Σεπτεμβρίου. Εξάλλου, ο βαθμός ωριμότητας των σταφυ-

λιών παρουσιάζει μεγάλες διαφορές: πχ., όταν το γλεύκος από ώριμα σταφύλια της ποικιλίας ασύρτικο έχει 13,5 Βέ, το σαββατιανό δεν ξεπερνάει τα 11 Βέ. Μεγάλες χρονικές διαφορές στην ωριμότητα υπάρχουν, επίσης, από τη μία περιοχή στην άλλη, αλλά και μέσα στην ίδια περιοχή, ανάλογα με το υψόμετρο. Έτσι στη Σάμο, όπου οι αμπελώνες φθάνουν στα 800 μ. υψόμετρο, ο τρύγος αρχίζει στις παραλιακές περιοχές τον Αυγουστο και τελειώνει στα ορεινά τον Οκτώβριο.

Και όσο για τον καιρό που επικρατούσε στη Θάσο, υπάρχει η μαρτυρία του Ιπποκράτη που έζησε τρία χρόνια στο νησί περί τα τέλη του 5ου αιώνα π.Χ. και κατέγραψε στο *Περί επιδημιών* τις καιρικές συνθήκες και την ανεμογραφία, που έχουν περιληπτικά ως εξής:

- Τον πρώτο χρόνο, την άνοιξη φύσηξαν νότιοι άνεμοι, υπήρχε ψύχρα και ασθενείς βροχές. Το καλοκαίρι ήταν ως επί το πλείστον συνεφιασμένο, χωρίς βροχές,

Από τα πολλά και ενδιαφέροντα θέματα που περιλαμβάνονται στο νέο βιβλίο της κ. **Κουράκου**, επιλέξαμε να παρουσιάσουμε την πραγματεία αυτή, που αναφέρεται άμεσα στη «στοργή» του Κράτους για τον αμπελουργό.

με λίγα ασθενή και ακανόνιστα μετέμια.

- Τον δεύτερο χρόνο, η άνοιξη ήταν κρύα, υγρή και συνεφιασμένη, το δε καλοκαίρι δεν ήταν υπερβολικά ζεστό. Όμως καθώς πλησίαζε η Ανατολή του Αρκτούρου (δηλαδή περίπου 12 ημέρες πριν από τη φθινοπωρινή ισημερία), έπεσαν πολλές βροχές με βόρειους ανέμους η χρονιά ήταν γενικά υγρή, με κρύο και βοριάδες.

- Τον τρίτο χρόνο, την άνοιξη σημειώθηκαν βοριάδες, ξηρασία, λίγες βροχές και

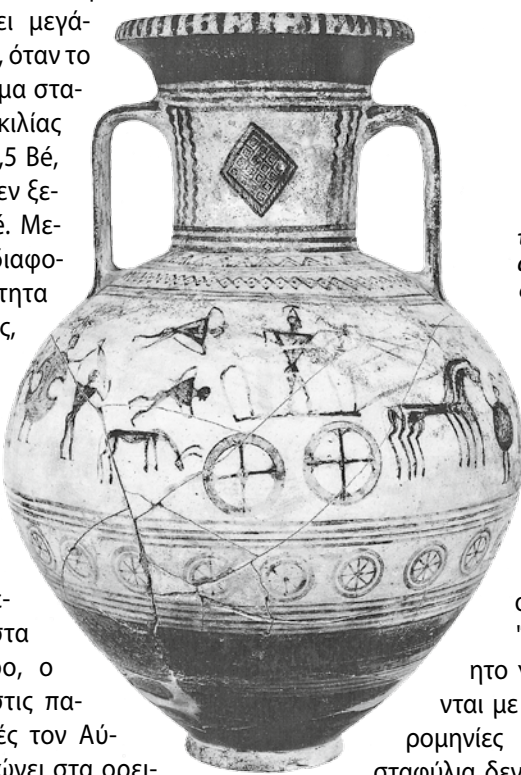
σε έτος στις καιρικές συνθήκες κατά την περίοδο ωρίμανσης των σταφυλιών, το επίμαχο άρθρο που εξαρτά την αγορά της «ηρτημένης εσοδείας» από μια ημερομηνία, την ίδια κάθε χρόνο, για όλες τις ποικιλίες αμπέλου και όλες τις περιοχές του νησιού, δεν μπορεί να αποσκοπούσε στην εξασφάλιση σταφυλιών «κανονικής» ωριμότητας. Κατ' ακολουθία, ο μήνας Πλυντηρίωνας δεν είχε σχέση με τη φάση της ωριμότητας των σταφυλιών.

Πολύτιμο οδηγό αποτελεί μια άλλη άποψη, σύμφωνα με την οποία ο μήνας Πλυντηρίωνας έλκει το όνομά του από τα Πλυντήρια, που οι Αθηναίοι γιόρταζαν μεταξύ 25 και 29 του Θαργηλίωνα, που αντιστοιχεί στα τέλη Μαΐου - αρχές Ιουνίου. Και είναι πολύτιμη γιατί μας οδηγεί σε μια συγκεκριμένη φάση του βλαστητικού κύκλου της αμπέλου, την καρπόδεση, η οποία παρουσιάζει, αντίθετα προς την ωριμότητα των σταφυλιών, μικρό εύρος διακύμανσης. Επειδή λείπουν στοιχεία για τη Θάσο, όπου η ελιά έχει αντικαταστήσει τα αμπέλια ήδη από τους βυζαντινούς χρόνους, βασιστήκαμε σε σημερινά δεδομένα που έχουν συγκεντρωθεί από τον Βαγγέλη Γεροβασιλείου - γεωπόνο, οινολόγο και οινοποιό - σε αμπελώνα της Χαλκιδικής, σε οικολογικό περιβάλλον νησιωτικού αμπελώνα του βορείου Αιγαίου, αναλόγου προς αυτό της Θάσου. Οι ημερομηνίες κατά τις οποίες πραγματοποιήθηκε στη διάρκεια των ετών 1978-1993 η καρπόδεση πέντε ποικιλιών αμπέλου, από αυτές που θεωρούνται γηγενείς του Αιγαίου χώρου, κυμάνθηκαν από 26 Μαΐου μέχρι 9 Ιουνίου ως εξής:

αθήρι	ποικιλία λευκή	3/6 - 9/6
ασύρτικο	ποικιλία λευκή	29/5 - 9/6
σαββατιανό	ποικιλία λευκή	31/5 - 8/6
λημνιό	ποικιλία ερυθρή	31/5 - 6/6
λιάτικο	ποικιλία ερυθρή	26/5 - 4/6

Είναι λοιπόν φανερό ότι ο μήνας Πλυντηρίωνας δεν πρέπει να συνδέεται με τον βαθμό ωριμότητας των σταφυλιών, αλλά με την καρπόδεση. Μένει να εξετασθεί σε τι αποσκοπούσε η απαγορευτική διάταξη, αφού προηγουμένως αναφερθούμε στον τρόπο με τον οποίο ένας σημερινός αμπελουργός μπορεί να υπολογίσει κατά προσέγγιση, μετά την καρπόδεση, τη σταφυλική παραγωγή που θα έχει κατά τον τρυγητό, εάν δεν υπάρξουν ασθένειες και αντίξοες καιρικές συνθήκες.

Άς υποθέσουμε ότι σε έναν αμπελώνα δύο στρεμμάτων καλλιεργούνται δύο διαφορετικές ποικιλίες, και μάλιστα ότι το ένα στρέμμα είναι φυτεμένο με 400 πρέμνα μιας ερυθρής ποικιλίας με μικρό σταφύλι (π.χ. μέσο βάρος ώριμου σταφυλιού 250 γραμμάρια), ενώ το άλλο με ισάριθμα πρέμνα μιας λευκής ποικιλίας με μεγάλο σταφύλι (π.χ., 500 γραμμάρια). Τον Ιούνιο, μετά την καρπόδεση, καταγράφεται ο μέσος

Οι Πάριοι ίδρυσαν τον 7ο αι π.Χ. αποικία στη Θάσο, το νησί των Θρακών, που ενέταξαν τελικά στον ελληνικό κόσμο. Στο επάνω μέρος του σώματος του Γεωμετρικού αυτού αμφορέα έχουν ζωγραφιστεί άρμα και σκηνές μάχης. 750-725 π.Χ. Πάρος, Αρχαιολογικό μουσείο

κρύο, ενώ το καλοκαίρι ήταν θερμό, η ζέστη μεγάλη, χωρίς διακοπή, συνεχής και έντονη. Όπως είναι αυτονόητο για όσους ασχολούνται με τα αμπέλια, οι ημερομηνίες που ωρίμασαν τα σταφύλια δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι οι ίδιες αυτές τις χρονιές το

συννεφιασμένο καλοκαίρι τις πρώτης χρονιάς θα οψίμισε πολύ την ωριμότητα, γιατί τα σταφύλια θέλουν ήλιο και ζέστη για να ωριμάσουν. Αλλά ούτε το οινικό δυναμικό της σταφυλικής παραγωγής μπορεί να ήταν το ίδιο ή τρίτη χρονιά, με το ζεστό καλοκαίρι προς το τέλος της ωρίμανσης των σταφυλιών, χαρακτηρίζει, ως γνωστόν, τα «millesimes», δηλαδή τις χρονιές παραγωγής οίνων υψηλής ποιότητας.

Για όλους αυτούς τους λόγους, ο χρόνος της ωριμότητας των σταφυλιών και του τρυγητού ουδέποτε καθορίζεται νομοθετικά ρυθμίζεται στις διάφορες αμπελουργικές περιοχές κάθε χρόνο από τις τοπικές υπηρεσίες σε συνεργασία με τους αμπελουργούς και τους οινοποιούς, και κλιμακώνεται στη διάρκεια 15-40 ημερών, ανάλογα με την τοποθεσία των αμπελώνων και τις καλλιεργούμενες ποικιλίες αμπέλου. Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι στη Θάσο:

- δεν πρέπει να καλλιεργείτο μία μόνο ποικιλία αμπέλου,
- οι αμπελώνες σχημάτιζαν αναβαθμί-
δες με σημαντική υψομετρική διαφορά, όπως πχ. στη Σάμο και αλλού,
- υπήρχε σημαντική διαφορά από έτους

Νομίσματα της Θάσου. Στατήρας, 2ο μισό του 5ου αι. π.Χ. (αριστερά). Τετράδραχμο με κεφαλή του Διονύσου, περί το 370 π.Χ. (δεξιά). Αθήνα, Νομισματικό Μουσείο

Προστασία των αμπελουργών

αριθμός των τσαμπιών του άγουρου σταφυλιού που έχει κάθε πρέμνο· έστω 12 για την ερυθρή ποικιλία και 10 για τη λευκή.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, υπολογίζεται ότι κατά την εποχή του τρυγητού το βάρος της σταφυλικής παραγωγής ανά στρέμμα θα είναι για την ερυθρή ποικιλία περίπου 1.200 κιλά (400x12x0,250) και για τη λευκή περίπου 2.000 κιλά (400x10x0,500). Έτσι μπορεί να γίνει χονδρικά η εκτίμηση της σταφυλικής παραγωγής ήδη αμέσως μετά την καρπώδεση. Στη σύγχρονη εποχή γίνεται και μια επανεκτίμηση στο τέλος του περκασμού των σταφυλιών, όμως αυτό δεν ενδιαφέρει εν προκειμένω.

Επομένως, ο αμπελουργός της Θάσου ήταν σε θέση, μετά την καρπώδεση, να

πός. Και όπως διαπιστώθηκε από τα στοιχεία μας, στις αρχές του Πλυντηρίωνα η καρπώδεση είχε γίνει.

Υπάρχει μια τρίτη υπόθεση προς εξέταση, που βασίζεται στην άποψη ότι η ημερομηνία έχει σχέση κυρίως με την έναρξη ελέγχων στον αγρό από τους καρπολόγους, που είχαν ως αρμοδιότητα τη συγκέντρωση των φόρων επί των γεωργικών εισοδημάτων. Κατ' ακολουθία, ο αμπελουργός που πωλούσε πριν από την 1η του μηνός Πλυντηρίωνα διέφευγε τον έλεγχο και άρα ήταν φοροφυγάς.

Για να εκτιμηθεί σωστά αυτή η άποψη, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο φόρος επί των γεωργικών προϊόντων πληρωνόταν από τον γεωργό συνήθως σε είδος. Προκειμένου για τα αμέλια που έδιναν κατεχοχρήν φορολογούμενο προϊόν, το κρασί, την εποχή της καρπώδεσης οι ρώγες των σταφυλιών είναι σαν σκάγια. Πριν περάσουν τουλάχιστον 2,5 μήνες, κάθε σκέψη τρυγητού είναι αδιανόητη. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν ο αμπελουργός προπωλούσε κάποια στιγμή, στη διάρκεια αυτών των μηνών, την «ηρτημένη εσοδεία» του, τα σταφύλια έμεναν κατ' ανάγκη πάνω στα κλήματα και περίμεναν υπομονετικά τους καρπολόγους να τα μετρήσουν και να προεκτιμήσουν την επικείμενη παραγωγή σε γλεύκος και οίνο. Και όσο για να εισπράξουν το φόρο σε είδος, οι καρπολόγοι

Διακόσμηση λαβής καλυκτωτού κρατήρα . Περί το 530-520 π.Χ. Αθήνα, Μουσείο Αρχαίας Αγοράς

εκτιμήσει κατά προσέγγιση, όπως περίπου γίνεται σήμερα, το ύψος της σταφυλικής παραγωγής που θα είχε κατά τον τρυγητό. Άρα, μπορούσε να προπωλήσει ως γλεύκος ή οίνο την επικείμενη παραγωγή του, παζαρεύοντας με τον έμπορο την αξία της. Σε αυτή την περίπτωση δεν υπήρχε, ως φυσικό, εκβιασμός και είναι γνωστό από άλλες πηγές ότι η πώληση της «ηρτημένης εσοδείας» ήταν πράξη νόμιμα εφαρμοζόμενη κατά την αρχαιότητα. Όμως, εάν ο αμπελουργός βρισκόταν στην ανάγκη να προπωλήσει την ετήσια παραγωγή του σε γλεύκος ή οίνο πριν από την καρπώδεση, οπότε δεν μπορούσε να υπολογίσει ούτε κατά προσέγγιση πόση θα ήταν τελικά ή εσοδεία του, τότε ήταν φυσικό να πέσει θύμα εκβιασμού. Γι' αυτό ήταν απόλυτα αιτιολογημένη η διάταξη του νόμου που όριζε ότι σε περίπτωση παράβασης τιμωρείται μόνον ο αγοραστής, και μάλιστα η δίκη διεξάγεται όπως και όταν πρόκειται για εκβιασμό. Διότι, τί τιμωρία μπορεί να επιβληθεί σε έναν αμπελουργό που αναγκάζεται να προπωλήσει την εσοδεία του πριν ακόμη το αμπέλι του καρπίσει; Δεν θα το έκανε παρά μόνον εάν είχε πιεστική οικονομική ανάγκη.

Ως εκ τούτου, τα αμπελουργικά δεδομένα συνηγορούν υπέρ της άποψης που διατύπωσε ο πρώτος μελετητής, ο Georges Daux: ο νόμος αποσκοπούσε στην προστασία του αμπελουργού, διότι απαγόρευε στον έμπορο να προαγοράσει την εσοδεία ως γλεύκος ή οίνο παρά μόνον εάν πάνω στα κλήματα υπήρχε ήδη καρ-

θα έπρεπε να περιμένουν τον τρυγητό. Για όλους αυτούς τους λόγους, θεωρώ απίθανο η απαγορευτική διάταξη να είχε σχέση με την έναρξη ελέγχων στον αγρό από τις 2 του μηνός Πλυντηρίωνα, και επομένως να αποσκοπούσε σε πάταξη της φοροδιαφυγής. Και πάντως, εάν φοροφυγάς ήταν ο αμπελουργός που πωλούσε πριν από την 1η του μηνός Πλυντηρίωνα, γιατί ο νόμος τιμωρούσε τον αγοραστή; Γιατί εθεωρούσε παραβάτη μόνο τον αγοραστή;

Συμπερασματικά, η φάση του βλαστητικού κύκλου της αμπέλου, μετά την οποία ο νομοθέτης θεωρούσε νόμιμη την αγορά της «ηρτημένης εσοδείας», ήταν η καρπώδεση. Με βάση παρατηρήσεις επί γηγενών ποικιλιών του Αιγαίου χώρου που καλλιεργούνται στη Χαλκιδική, το άνθος της αμπέλου πρέπει να γινόταν καρπός περί τα τέλη Μαΐου - αρχές Ιουνίου (26/5-9/6). Την ίδια αυτή χρονική περίοδο, οι Αθηναίοι γιόρταζαν τα Πλυντήρια.

Επομένως, η οριακή ημερομηνία της 1ης του μηνός Πλυντηρίωνα δεν είχε σχέση με τον βαθμό ωριμότητας των σταφυλιών, αλλά με την ύπαρξη πάνω στα κλήματα καρπού. Δεδομένου ότι από την καρπώδεση μέχρι τον τρυγητό μεσολαβούν, ακόμη και για τις πιο πρώιμες ποικιλίες αμπέλου, τουλάχιστον 2,5 μήνες, τα σταφύλια, ακόμη και αν η εσοδεία προπωλείτο, έμεναν πάνω στα κλήματα και οι καρπολόγοι είχαν όλο τον καιρό να κάνουν έλεγχο, προκειμένου να εκτιμήσουν την παραγωγή που θα είχε ο κάθε αμπελώνας κατά τον τρυγητό και να προϋπολογίσουν τον φόρο που

Ένας από τους πολλούς σαμιώτικους αμπελώνες που βρίσκονται σκαρφαλωμένοι στις πλαγιές των βουνών μέχρι 800μ. υψόμετρο

Σάμος, αμπελώνας σε αναβαθμίδες, φυσικό μπαλκόνι στα 650 μ. πάνω από τη θάλασσα του Αιγαίου

Άποψη του αμπελώνα Πόρτο-Καρρά στη Χαλκιδική, όπου έγιναν επί 15 χρόνια οι παρατηρήσεις για τις ημερομηνίες που έλαβε χώρα η καρπώδεση

θα κατέβαλλε, συνήθως σε είδος, ο αμπελουργός.

Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι ο νόμος δεν απαγόρευε την πώληση αλλά την αγορά της εσοδείας και δεν τιμωρούσε τον αμπελουργό που πώλησε αλλά τον αγοραστή, δεν πρέπει να γίνεται συσχετισμός του νόμου για την εμπορία του οίνου με μια αποσπασματικά σωζόμενη επιγραφή, επίσης του 5ου αιώνα π.Χ., γνωστή ως «ο νόμος των καρπολόγων».

Με βάση αμπελοοινικής φύσεως κριτήρια, το επίμαχο άρθρο του νόμου δεν είχε σχέση ούτε με την ποσότητα της σταφυλικής παραγωγής ούτε με την ποιότητα της οينوπαραγωγής, αλλά απλά και μόνο με την ύπαρξη καρπού πάνω στα κλήματα. Και αποσκοπούσε στην προστασία του

αμπελουργού, απαγορεύοντας να προαγοράσουν την εσοδεία του πριν τα κλήματα καρπίσουν, οπότε, μη γνωρίζοντας εάν θα είχε πολλή ή λίγη παραγωγή, του ήταν αδύνατον να διαπραγματευθεί με τον αγοραστή την αξία της. Γι' αυτό ο νομοθέτης τιμωρούσε μόνο τον αγοραστή. Και ίσως να μην ήταν απλά διαδικαστικό θέμα το γεγονός ότι η δίκη δεν διέφερε εκείνης που αφορούσε στους εκβιασμούς, γιατί περί εκβιασμού επρόκειτο.

Είναι αξιοσημείωτο το ότι αυτός ο νόμος, που κλείνει μέσα σε λίγες γραμμές όλη τη ιστορία της πόλης-κράτους για τον αμπελουργό, θεσπίστηκε πριν από 25 αιώνες σε ένα ελληνικό αμπελονήσι από τα πιο ονομαστά του αρχαίου κόσμου για την ποιότητα των οίνων του.

Το κρασί σε όλο τον κόσμο

• Συναγερμός στη Χιλή, ο αμπελώνας στην κατάψυξη

Στις 3 Οκτωβρίου, η Χιλιανή Υπουργός Γεωργίας Luis Mayol αποφάσισε να θέσει την περιοχή Libertador General Bernardo O'Higgins σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης για να επιτρέψει το συντονισμό των δράσεων για την υποστήριξη των παραγωγών που επλήγησαν από κύμα παγετού. Ο αγροτικός κόσμος της Χιλής χρειάζεται πράγματι την υποστήριξη της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των ζημιών των καλλιεργειών ανακοίνωσε η υπουργός στα φρούτα και τα λαχανικά. Τη Χιλή έπληξαν από τα μέσα Σεπτεμβρίου, παγετοί που ήταν εντονότεροι στις 28 και 29 Σεπτεμβρίου. Ο αμπελώνας της Χιλής επηρεάστηκε επίσης, ιδίως στην Casablanca Valley, που είναι η πρώτη παραγωγός περιοχή της Χιλής σε όγκο. Σύμφωνα με την Area del Vino, οι πρώτες ποικιλίες (Chardonnay, Pinot Noir ...) έχουν επηρεαστεί κατά το χρόνο της έκπτυξης των οφθαλμών γεγονός που θα μπορούσε να σηματοδοτήσει μια σημαντική μείωση του δυναμικού παραγωγής. Αν και για τους αμπελώνες της Χιλής είναι ο συνήθης εαρινός παγετός (η Casablanca Valley χτυπήθηκε το 2005 και το 2007), η διάρκεια και η ένταση αυτού του φετινού επεισοδίου είναι σφοδρή και θα απαιτηθεί ν' αναπτυχθούν άμυνες (ψεκαστήρες νερού με καταιονισμό, σχηματισμός ατμών προστασίας, δίοδοι κυκλοφορίας του αέρα με ελικοπτερο...).

• Φορολόγηση των κρασιών : το αγγλικό λόμπι ακολουθεί το παράδειγμα της Γαλλίας

Απихνώντας την εκστρατεία των Γάλλων «τι πραγματικά θα πει μεθυσμένος Γάλλος», η εμπορική ένωση οίνου και αλκοόλ του Ηνωμένου Βασιλείου (Wine and Spirit Trade Association, WSTA) θα ξεκινήσει μια εκστρατεία εναντίον των φόρων για το κρασί και το αλκοόλ στην Αγγλία. Η WSTA είναι συνηθισμένη σε τέτοιου είδους πράξεις (γιατί οι καταναλωτές που είναι υπεύθυνοι, θα πρέπει να πληρώσουν περισσότερα; καμπάνια 2012). Τώρα υιοθετεί πολεμικό τόνο, με το logo "Να είμαστε δίκαιοι, George!" ουσιαστικά επιτιθέμενη στον George Osbourne, υπουργό Οικονομικών. Σκοπός της αγγλικής καμπάνιας είναι να αφαιρεθεί η προτεινόμενη αύξηση φόρων επί των εισαγωγών κρασιού από το 2014 (αντί του 2015). Η WSTA εκτιμά ότι «μετά την αύξηση της φορολογίας των εισαγωγών το 2008, οι τιμές έχουν αυξηθεί κατά 50%». Η εμπορική επιτυχία της βιομηχανίας οίνου και των οινοπνευματωδών ποτών παράγει περίπου 20 δισεκατομμύρια ευρώ σε φόρους για την κυβέρνηση και η WSTA υποστηρίζει ότι μια επιπλέον ποινή θα ήταν άδικη. Αναμένεται να αποδειχθεί αν αυτή η εκστρατεία θα έχει την ίδια επιτυχία, όπως η αντίστοιχη γαλλική που στηρίχθηκε στην οινοποιητική παράδοση και τη βιωσιμότητα του εξαγωγικού κλάδου.

• California: με το κυβερνητικό shutdown, τα οινοποιεία δεν μπόρεσαν να απορροφήσουν τη συγκομιδή ρεκόρ

Η συγκομιδή κρασιού στην Καλιφόρνια φέτος θα ανέλθει περίπου στους 4 εκατομμύρια τόνους, κοντά στο επίπεδο ρεκόρ του 2012. Ο όγκος θα μπορούσε να είναι ακόμη υψηλότερος, αλλά μερικά οινοποιεία έπρεπε να σταματήσουν την παραλαβή της συγκομιδής, ή να αφήσουν να πέσουν τα σταφύλια, επειδή δεν είχαν επαρκή χωρητικότητα για να οινοποιήσουν αυτές τις ποσότητες, αλλά και λόγω του shutdown της κυβέρνησης.

Το πρόβλημα ήταν ιδιαίτερα έντονο στη Βόρεια Ακτή, όπου «το 25% της συγκομιδής Zinfandel έμεινε στα αμπέλια ή απορρίφθηκε από τους οινοποιούς», δήλωσε ο Nat DiBduo, πρόεδρος των καλλιεργητών σταφυλιών της Allied. Πέρυσι, η Καλιφόρνια παρήγαγε 448.000 τόνους Zinfandel με μέση τιμή 884 δολάρια ανά τόνο. Τα Zinfandel αναλογεί στο 10% της συγκομιδής σταφυλιών στην Καλιφόρνια. Είναι η δεύτερη ποικιλία σε όγκο, ακριβώς πίσω από το Cabernet Sauvignon. «Οι οινοποιοί και οι αμπελοκαλλιεργητές έχουν κάνει μια προσπάθεια να αυξήσουν την παραγωγή των αμπελώνων τους για να αυξηθεί το μερίδιο αγοράς των αμερικανικών οίνων στις ΗΠΑ. Τα οινοποιεία αυξάνουν τώρα τη δυναμικότητά τους για να καλύψουν όλη την παραγωγή», λέει ο Nat DiBduo. Τα οινοποιεία της Central Valley έχουν αυξήσει την παραγωγική τους ικανότητα, αλλά οι επενδύσεις στα οινοποιεία της ακτής είναι πολύ πιο αργή (πηγή: ΚΕΟΣΟΕ).

• **Γερμανία: Η κορυφαία εισαγωγός χώρα κρασιού στον κόσμο**
Για τα ελληνικά κρασιά, η Γερμανία είναι αναμφισβήτητη η πρώτη εξαγωγική αγορά σε όγκο (144.620 εκατόλιτρα οίνου εξήχθησαν με κύκλο εργασιών ύψους 27 εκ. ευρώ και μέση τιμή 1,87 € / lt σύμφωνα με την επεξεργασία στατιστικών από την ΚΕΟΣΟΕ). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Γαλλίας France Agrimer, η Γερμανία είναι η πρώτη χώρα εισαγωγής οίνων στον κόσμο, με εισαγωγές που ανέρχονται σε 15,1 εκατομμύρια εκατόλιτρα το 2012 (-7 % σε σύγκριση με το 2011). Η Γερμανία δεν είναι, λοιπόν, μόνο η χώρα της μπύρας (43% των πωλήσεων στα αλκοολούχα ποτά, έναντι 23% για το κρασί), ακόμη και αν το κρασί γίνεται αντιληπτό ως «ένα εκλεπτυσμένο και ελίτ ποτό» ενώ ο Γερμανός καταναλωτής παραμένει αβοήθητος με την ευρεία γκάμα που του προσφέρεται. Με 102.000 εκτάρια αμπελώνων, η Γερμανία παράγει κατά μέσο όρο 9,5 εκατ. εκατόλιτρα ετησίως (8,4 εκατ.

εκατόλιτρα αναμένονται το 2013), εκ των οποίων τα 4 εκατομμύρια εξάγονται. Συνολικά, οι Γερμανοί καταναλωτές καταναλώνουν περίπου 20 εκατ. εκατόλιτρα (24,4 λίτρα κρασί κατά κεφαλήν πέρυσι). Αναμφίβολα, τα γερμανικά κρασιά κυριαρχούν στην εγχώρια αγορά κατ' όγκο, με 41% επί των συνολικών πωλήσεων οίνου, ενώ τα ιταλικά και γαλλικά κρασιά είναι πολύ πίσω (17% και 14%, σύμφωνα με την SymphonyIRI). Η FranceAgrimer, ωστόσο τονίζει ότι οι γερμανικές εισαγωγές είναι ιδιαίτερα επικεντρωμένες, στο τρίο Γαλλία - Ιταλία - Ισπανία που αντιπροσωπεύουν το 76% του εισαγόμενου όγκου. Κορυφαίος προμηθευτής κρασιών στη Γερμανία (τόσο σε όγκο όσο και αξία), η Ιταλία αντιμετώπισε μείωση στις γερμανικές εξαγωγές το 2012, -16% (σε 5.840.000 εκατόλιτρα). Σε αντίθεση τα ισπανικά κρασιά δείχνουν μια μικρή αύξηση της τάξης του 4% (3,1 εκατ. hl), που τους επιτρέπει να εδραιώσουν τον ηγετικό ρόλο τους έναντι των γαλλικών κρασιών (2,6 εκατομμύρια εκατόλιτρα, +1%). Όσον αφορά την αξία των γερμανικών εισαγωγών αυτή ανήλθε στα 2,4 δισ. το 2012 (ελαφρώς χαμηλότερα). Με € 839 εκατομμύρια, η Ιταλία μπροστά από τη Γαλλία (€ 660 εκατομμύρια, συμπεριλαμβανομένης και της σαμπάνιας) και ακολουθεί η Ισπανία (€ 347.000.000). Αν κοιτάξουμε τις μέσες τιμές των εισαγόμενων οίνων, η Γαλλία παίρνει το προβάδισμα (2,54 ευρώ ανά λίτρο), με μεγάλη διαφορά σε σύγκριση με την Ιταλία και την Ισπανία (αντίστοιχα 1,44 και 1,12 € / λίτρο). Η Ελλάδα πλάσθεται αρκετά ικανοποιητικά με 1,87 € / λίτρο. Με μέση τιμή (1,56 € / lt για τους οίνους που εισάγονται το 2012), η Γερμανία είναι ο τρίτος μεγαλύτερος εισαγωγέας σε μοναδιαία μέση τιμή στον κόσμο (η μέση τιμή στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι 3 € και 3,52 € στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής). Η τάση αυτή σχετίζεται με τις χύμα τιμές των εισαγωγών στη Γερμανία: 55% κατ' όγκο και 21% σε αξία το 2012. Επιπλέον, οι χύμα οίνοι από τη Γαλλία εμφανίζουν μια μέση τιμή 70 ευρώ ανά εκατόλιτρο ενώ 53 και 42 € / hl είναι η μέση τιμή για τους ιταλικούς και τους ισπανικούς χύμα οίνους.

• Εφιάλτης για την αμπελοκαλλιέργεια η αδυναμία διαδοχής στη Γαλλία

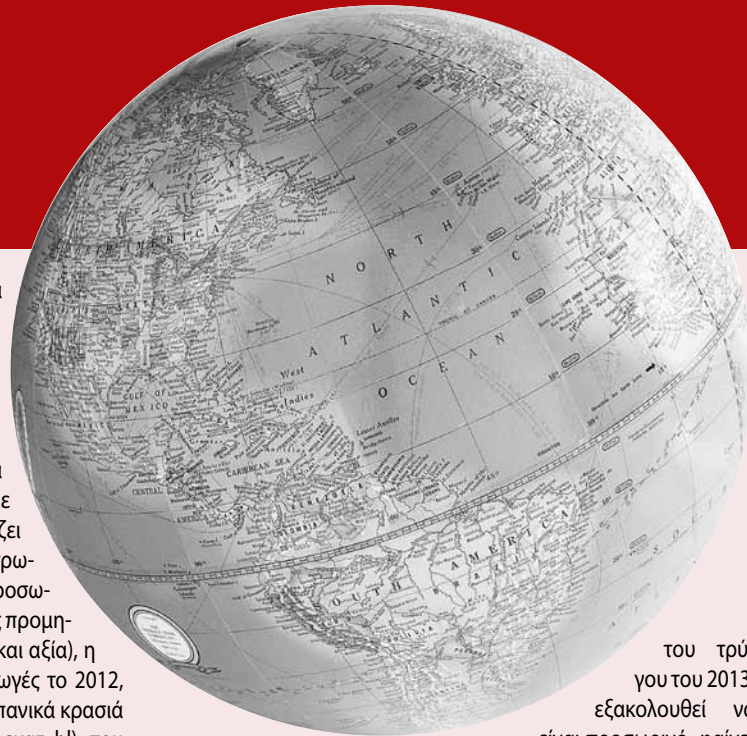
Το 20-25% των μελών των συνεταιρισμών στη Γαλλία δεν έχουν καμία προοπτική διαδοχής. Αυτό αποκάλυψε μια μελέτη προοπτικής που πραγματοποιήθηκε για πέντε χρόνια στους γαλλικούς συνεταιρισμούς ώστε να κατανοηθούν καλύτερα οι μελλοντικές εξελίξεις για τη διαδοχή. Στόχος ήταν η αναζήτηση τρόπων για να διατηρηθεί το εργαλείο της γης, χωρίς το οποίο δεν υπάρχει μέλλον αναφέρει ο Francis Teral, Πρόεδρος της Vinopalais, ένωσης τεσσάρων συνεταιρισμών ΝΔ της Γαλλίας. Η FVAC (Συνμοσπονδία των οινοποιητικών συνεταιρισμών στη Γαλλία) απέστειλε σχετικά ερωτηματολόγια στα μέλη της το τρέχον έτος. Εξήντα οινοποιεία επέστρεψαν το ερωτηματολόγιο. "Το 39% των οινοποιείων που ανταποκρίθηκαν απευθύνθηκαν στα μέλη τους για να κατανοήσουν καλύτερα τις προοπτικές της γης τους. Το ένα τέταρτο ανακοίνωσε απώλειες 10 έως 30% της επιφάνειάς τους τα επόμενα 10 χρόνια», αποκάλυπτε η Lucy Suchet, δικηγόρος της FVAC που είναι επιφορτισμένη με τη μελέτη προοπτικών.

Η πυραμίδα ηλικιών είναι ένας από τους σημαντικότερους λόγους για την εξέλιξη αυτή. Η έρευνα δείχνει μια μέση ηλικία 52 ετών στους συνεταιρισμούς που ρωτήθηκαν. Και η διαδοχή δεν είναι πάντα εγγυημένη, ειδικά σε περιοχές όπου η οικονομική κατάσταση είναι τεταμένη όπως το Beaujolais, για παράδειγμα, όπου ο αμπελώνας έχει χάσει 500 ha ετησίως, τα προηγούμενα 5-6 χρόνια. «Από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, το οικονομικό περιβάλλον δεν είναι ευνοϊκό για τη εγκατάσταση νέων αμπελουργών. Για πολλά έτη, οι τιμές του οίνου δεν καλύπτουν το κόστος παραγωγής. Στην περιοχή είναι δύσκολο να εκμεταλλευτούν τις πλαγιές και πολλές περιοχές έχουν χαθεί», λέει ο Jean-Paul Civeyrac, διευθυντής του συνεταιριστικού οινοποιείου του Bel Air.

Σε ορισμένους συνεταιρισμούς προβάδισμα έχει δοθεί στην ανάκτηση των επιφανειών των μελών που δεν εξασφαλίζουν διαδοχή, από τον ίδιο το συνεταιρισμό. Στην Ελλάδα όπου η διάρθρωση της ηλικιακής πυραμίδας δίνει μεγαλύτερο μέσο όρο από τα 55 έτη, δεν έχουν επιλυθεί ζητήματα διαδοχής, που στη Γαλλία έχουν επιλυθεί από την εποχή του Ναπολέοντα. Είναι αμέτρητες οι φορές που η ΚΕΟΣΟΕ έχει θέσει το μείζον αυτό πρόβλημα στην ηγεσία του ΥΑΑΤ, προκρίνοντας το γαλλικό μοντέλο διαδοχής με βάση το οποίο οι εκτάσεις κληροδοτούνται σε ένα παιδί και εάν δεν υπάρχει τέτοια προοπτική, πρώτο δικαίωμα αγοράς έχει ο κάτοχος της γεινιάζουσας αμπελουργικής εκμετάλλευσης.

• ΟΙV: Βασικά στοιχεία 2013, χρονιά παραγωγικότητας για το αμπέλι παγκόσμια

Στις 28 Οκτωβρίου στο Παρίσι, ο Federico Castellucci παρουσίασε για τελευταία φορά τα σημεία της παγκόσμιας οικονομίας του κλάδου Οίνου ως Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Οργανισμού Αμπέλου και οίνου (θα παραιτηθεί στις 31 Δεκεμβρίου). Αν και το ισοζύγιο

του τρύγου του 2013, εξακολουθεί να είναι προσωρινό, φαίνεται ότι η ευρωπαϊκή παραγωγή οίνου

αναβιώνει με τις μέχρι τώρα συγκομιδές. Στα 28 Κράτη Μέλη έχουν παραχθεί φέτος μέχρι τώρα 163,9 εκ. εκατόλιτρα οίνου, +11% σε σύγκριση με το 2012 που εισκομίστηκε μικρή συγκομιδή.

Η Ιταλία παρουσιάζει μικρή αύξηση της παραγωγής της (+2% έως 45 εκατ. hl), η Γαλλία και η Πορτογαλία έχουν μια αύξηση +7% (σε 44 και 6,7 εκατ. hl), +17% η Ελλάδα (3,7 εκατ. hl), +23% η Ισπανία και +79% για τη Ρουμανία (6 εκατ. hl). Η Γερμανία υπολογίζει την παραγωγή της στα 9 εκατομμύρια hl, η Αυστρία εκτιμά μείωση 2% (2,4 εκατ. hl). Η κατάσταση αυτή, όμως, εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται διαρθρωτικά από την πτώση των ευρωπαϊκών αμπελουργικών εκτάσεων παρά το τέλος των προμηθευτικών εκριζώσεων αν και έχει επιβραδυνθεί ο ρυθμός (269.000 εκτάρια εκριζώθηκαν μεταξύ 2008 και 2011). Το 2013, τα αμπέλια παγκόσμια υπολογίζονται πάνω από 7.480.000 εκτάρια (+4% σε σχέση με το 1995).

Συνολικά, η παγκόσμια παραγωγή θα ανέλθει μεταξύ 276,5 και 285,4 εκατ. hl το 2013, με την αύξηση της παραγωγής να κυμαίνεται μεταξύ +7,1 και +10,5%. Κατά τη διάρκεια της παρουσίσεως αυτών των τάσεων, ο Federico Castellucci ανέφερε ότι το έτος 2013 πλησιάζει προς την ποσότητα το 2006, όταν η παγκόσμια έκταση του αμπελώνα ήταν μεγαλύτερη κατά 300.000 εκτάρια. Πέρα από το κλίμα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «το 2013, η παγκόσμια συγκομιδή ήταν σημαντικά μεγαλύτερη χάρη στην αύξηση της παραγωγικότητας των αμπελώνων».

• ΟΙV στοιχεία κλειδιά 2013: νέα ισορροπία μεταξύ της κατανάλωσης και της παραγωγής των οίνων παγκοσμίως

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΙV, η διαφορά μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης κρασιού θα είναι 35,7 εκατομμύρια εκατόλιτρα το 2013. Φέτος είναι η πρώτη χρονιά από το 2007 που η διαφορά αυτή είναι θετική, ενώ το 2012, η διαφορά ήταν αρνητική κατά 15,2 εκατομμύρια εκατόλιτρα, συμπεριλαμβανομένων και των βιομηχανικών χρήσεων.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις η παγκόσμια παραγωγή θα ανέλθει στα 281 εκ. εκατόλιτρα οίνου έναντι 258 εκ. εκατόλιτρα το 2012. Εκτός ΕΕ οι χώρες κυρίως του Ν. Κόσμου σημείωσαν σημαντική αύξηση. Έτσι οι ΗΠΑ παρήγαγαν 22 εκ. εκατόλιτρα, η Χιλή έφτασε σε παραγωγή ρεκόρ με 12,8 εκ. εκατόλιτρα, η Αργεντινή στα 15 εκ. εκατόλιτρα, η Ν. Ζηλανδία στα 2,5 εκ. εκατόλιτρα και η Αυστραλία στα 13,5 εκ. εκατόλιτρα.

Με αυτή την διάρθρωση, ο ΟΙV εκτιμά ότι το εμπόριο χύμα θα μπορούσε να ξεκινήσει και πάλι αυτή τη σεζόν, βάζοντας τέλος σε μια περίοδο χαμηλής διαθεσιμότητας. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013, οι παγκόσμιες αποστολές του κρασιών μειώθηκαν σε όγκο (98,1 εκατομμύρια εκατόλιτρα), ενώ αντιστοιχούσαν σε αξία € 25,6 δισεκατομμυρίων. Αν και η αύξηση της παραγωγής είναι η πηγή αυτής της νέας διάρθρωσης, η παγκόσμια κατανάλωση κρασιού με τη σειρά της δείχνει σημάδια σταθεροποίησης. Σύμφωνα με τους ειδικούς του ΟΙV η παγκόσμια κατανάλωση κρασιού θα κυμανθεί μεταξύ 238 και 252 εκατομμυρίων εκατολίων το τρέχον έτος.

• Αυστραλία: Κύμα πάγου έπληξε τα αμπέλια της Νέας Νότιας Ουαλίας στην ανθοφορία

Μετά από μια πρόωρη ζεστή άνοιξη, τα αμπέλια της Αυστραλίας Νέας Νότιας Ουαλίας άρχισαν να ανθίζουν κυρίως. Δυστυχώς, η ζέστη δεν κράτησε πολύ και η άνθιση βρίσκεται αντιμέτωπη με κακές καιρικές συνθήκες. Ακριβώς όπως στη Χιλή, πολλά αμπέλια πλήγησαν από πάγο, θέτοντας σε κίνδυνο τις αποδόσεις στον επερχόμενο τρυγητό του Απριλίου του 2014.

Τα νότια οροπέδια της Νέας Νότιας Ουαλίας πλήγησαν κυρίως από το κύμα παγετού, όμως και άλλες περιοχές βρίσκονται επίσης σε επιφυλακή. Παρά το γεγονός ότι οι καλλιεργητές δεν μπορούν ακόμη να εκτιμήσουν τις απώλειες, αναφέρουν ότι θα έχουν πρώιμο τρύγο, αλλά ο όγκος θα είναι πολύ μικρότερος από ό, τι αναμενόταν. Υπάρχουν παραγωγοί που έχασαν 50 έως 70% των σταφυλιών. Το κόστος των ζημιών για όλη την αυστραλιανή βιομηχανία εκτιμάται σε πάνω

Σε επιδείνωση οι δείκτες της αγροτικής οικονομίας

τόνισε ο Τζ. Καραμίχας στη Γεν. Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ για το συνεταιριστικό κρασί

Μια γκρίζα πραγματικότητα περιέγραψε ο πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ Τζ. Καραμίχας, μιλώντας για την αγροτική οικονομία στην 62η Γενική Συνέλευση της οργάνωσης, επισημαίνοντας ωστόσο ότι με την σωστή αξιοποίηση της νέας ΚΑΠ μπορεί να μπει φρένο στον κατήφορο. Ειδικότερα, για την κατάσταση που επικρατεί στη γεωργία, μεταξύ άλλων, ανέφερε :

Μείωση αξίας

Η αγροτική παραγωγή παρουσίασε κατά το 2012, σε τρέχουσες τιμές, πτώση της αξίας της (-1,4%), έναντι της σημαντικής αύξησής της τόσο κατά το 2010 (6,9%), όσο και κατά το 2011 (4,1%) ανερχόμενη στο ύψος των 9,8 δις ευρώ περίπου. Ανησυχητικές ωστόσο είναι οι εξελίξεις στη ζωική παραγωγή, μια και το 2012 διαπιστώνεται μείωση της αξίας της, εντονότερη σε δύο κρίσιμες σημασίες προϊόντα, όπως το αιγοπρόβριο κρέας (-9%) και το γάλα (-1,6%). Οι εκροές, που εκφράζουν την αξία του γεωργικού κλάδου σε (βασικές) τιμές παραγωγού, παρουσιάζουν επίσης πτώση κατά το 2012, ιδιαίτερα έντονη στην κτηνοτροφία (-2,4%), ανερχόμενες το 2012 στο επίπεδο των 10,8 δις ευρώ.

Από την άλλη πλευρά οι εισροές, που εκφράζουν το κόστος παραγωγής, καλπάζουν, σημειώνοντας στην τετραετία 2009-2012 άνοδο που υπερβαίνει, σε απόλυτο μέγεθος, το επίπεδο του 1 δις ευρώ (1.052 εκατ. € περίπου) παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 22,5% και πλέον. Μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών εισροών η δυσμενέστερη μεταβολή αναφέρεται στο κόστος των ζωοτροφών, που αυξήθηκε κατά 31% περίπου στην τετραετία 2009-2012, ανερχόμενο το 2012 στο ύψος των 2,12 δις ευρώ. Μεγαλύτερη ωστόσο ήταν η άνοδος στο κόστος της ενέργειας, που αυξήθηκε στο ίδιο διάστημα κατά 64%, υπερβαίνοντας το 2012 το επίπεδο του 1,5 δις ευρώ. Οι δύο αυτές συνιστώσες εισροών καλύπτουν αθροιστικά το 55% της συνολικής ενδιάμεσης ανάλωσης στη γεωργική παραγωγή.

Στο επίπεδο της προσφοράς, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του αγροτικού τομέα παρουσιάζει, σε βασικές τιμές, σημαντική κάμψη κατά το 2012 (-4,4%), καταγράφοντας στο διάστημα της τετραετίας 2009-2012 πτώση της τάξεως του 7,7% με αποτέλεσμα την εκ νέου διεύρυνση του ανοίγματος μετα-

ξύ του κόστους παραγωγής και των τιμών παραγωγού.

Ανεργία και μείωση εισοδήματος

Οι αρνητικές εξελίξεις, και κυρίως η σημαντική άνοδος του κόστους παραγωγής, είχαν ως συνέπεια το αγροτικό εισόδημα να περιοριστεί σωρευτικά, στο διάστημα της τετραετίας 2009-2012 κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, πτώση η οποία σε απόλυτο μέγεθος αντιστοιχεί σε απώλεια της τάξεως του 1,4 δις ευρώ περίπου.

Με αρνητικούς ρυθμούς εξελίσσεται και η απασχόληση στον αγροτικό τομέα, καταγράφοντας στο διάστημα της τετραετίας 2009-2012 μείωση του αριθμού των απασχολούμενων κατά 8,7% περίπου, πτώση η οποία αντιστοιχεί σε απώλεια 46.000 θέσεων εργασίας. Ήδη, οι πρώτες εκτιμήσεις της EUROSTAT μιλούν για πτώση του αγροτικού εισοδήματος το 2013, της τάξεως του 4,7%.

Να σημειωθεί εξάλλου η δυσμενής επίδραση του περιορισμού της ρευστότητας, μια και στο διάστημα της περιόδου 2009-2012 ο ρυθμός επιβράδυνσης της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα καταγράφει πτώση της τάξεως του 64% και πλέον (από 3,9 δις σε 1,4 δις), σημαντικά μεγαλύτερη σε σχέση με άλλους τομείς της οικονομίας, καλύπτοντας κατά το 2012 ένα πολύ μικρό μέγεθος (1,4 δις ευρώ) που αποτελεί μόλις το 1,3% του συνόλου των δανείων που χορηγούνται σε όλους τους τομείς.

Ως μόνη θετική εξέλιξη σημειώνεται η σημαντική αύξηση της αξίας των εξαγόμενων αγροτικών προϊόντων (κατά 10,5% το 2012), γεγονός το οποίο σε συνδυασμό με τη μείωση των εισαγωγών συνέβαλε ουσιαστικά στη σημαντική μείωση του ελλείμματος στο εμπορικό ισοζύγιο του τομέα.

Αφαίμαξη

Από τη συνοπτική αυτή ανάλυση προκύπτουν ορισμένα σημαντικά συμπεράσματα.

Πρώτο : Ο αγροτικός τομέας βρίσκεται σε μια καθοδική πορεία και το 2014, όταν θα έχουν αποτιμηθεί τα στοιχεία του 2013, η κατάσταση θα είναι χειρότερη. Αρκεί να θυμηθούμε την αφαίμαξη πόρων από τον αγροτικό τομέα, της τάξεως του 1,5 δις ευρώ, ως αποτέλεσμα των μέτρων που επιβλήθηκαν από τους νόμους του Μνημονίου, αλλά και την επικείμε-

νη επιβολή φόρου στα αγροτεμάχια.

Δεύτερο : Σημασία αποκτά το γεγονός της μικρότερης συμβολής των επιδοτήσεων (2,9 δις ευρώ) στο συνολικό μέγεθος εκροών του αγροτικού τομέα (11,5 δις ευρώ το 2012 συμπεριλαμβανομένης της αλιείας). Σημειώνεται ότι στο διάστημα της τετραετίας 2009-2012, οι εκροές, παρά την κρίση, παρέμειναν σχεδόν σταθερές με συνέπεια η ποσοστιαία συμβολή των ενισχύσεων να περιοριστεί από 32% το 2009 σε 27% κατά το 2012.

Τρίτο : Πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα οι απώλειες στο αγροτικό εισόδημα, εξαιτίας της εξαιρετικά μεγάλης ανόδου του κόστους των εφοδίων, που είναι υπερτιμημένα, κυρίως εξαιτίας της αισχροκέρδειας, της κερδοσκοπίας που επικρατεί στην αγορά.

Τέταρτο : Πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία στην προστιθέμενη αξία των αγροτικών προϊόντων, που δυστυχώς συνεχώς φθίνει. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε ορισμένες χώρες (Ιταλία, Ισπανία κλπ), για κάθε ευρώ που εισέρει σαν ενίσχυση στις χώρες αυτές, η προστιθέμενη αξία ανέρχεται σε επιπλέον 1,5 ευρώ, όταν στην Ελλάδα η αναλογία αυτή δεν υπερβαίνει τα 40 λεπτά του ευρώ. Αυτή είναι η διαφορά.

Συνεπώς τα περιθώρια βελτίωσης είναι σημαντικά και η ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος σε αυτή την κατεύθυνση πρέπει να στραφεί, ώστε μαζί με την αντιμετώπιση του μεγάλου κόστους των εισροών (εδώ είναι κρίσιμος ο ρόλος των συνεταιρισμών) να επιδιωχθεί ο περιορισμός της εξάρτησης του εισοδήματος από τις άμεσες ενισχύσεις. Και αυτός πρέπει να είναι ο στόχος ως προς το εισόδημα.

Ενοχοποίηση αγροτών

Υπάρχει όμως ένα θέμα που αποκτά μεγαλύτερη σημασία από την εξέλιξη των οικονομικών δεικτών στην οικονομία και στον αγροτικό τομέα. Και αυτό είναι και το κεντρικό ζήτημα αυτής της παρέμβασης.

Είναι η ενοχοποίηση των ελλήνων αγροτών, συλλήβδην, ως συμμετέχοντες σε μια εκτεταμένη ανομία, αλλά και η κατασυσκοφνηση και απαξίωση του συνεταιριστικού κινήματος, ως του κύριου υπαίτιου για την καταστροφή της χώρας. Και αυτό γίνεται από το σύνολο σχεδόν του πολιτικού συστήματος της χώρας, είτε στο επίπεδο ομιλιών και αναφορών, είτε στο επίπεδο εκείνων που συντο-

νίζουν τις πολιτικές - και συγκεκριμένα στην Κυβέρνηση - ή ακόμα και από ορισμένα άλλα πολιτικά κόμματα που σιωπούν. Οι επονοείδιστες αυτές συκοφαντίες, στο επίπεδο της Κυβέρνησης, σχεδόν πάντοτε, προβάλλονται όταν επιδιώκεται η επιβολή σκληρών φορολογικών μέτρων στους αγρότες, οπότε βγαίνουν από το συρτάρι τα γνωστά "εικονικά τιμολόγια" που είναι κάθε φορά τα ίδια. Και πιθανότατα αυτοί που παρανομούν δεν είναι αγρότες.

Τελευταίο τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, αποτελεί η ομιλία του υπουργού Οικονομικών στη Βουλή κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού και η αναφορά του «ότι οι συνεταιρισμοί χρεοκόπησαν την ΑΤΕ». Γιατί ο κ. Στουρνάρας λοιπόν αποσιωπά τη δανειοδότηση πολιτικών κομμάτων της Βουλής από την ΑΤΕ με το ποσό των 300 εκατ. ευρώ με διαδικασίες που διερευνούσε η δικαιοσύνη και χρειάστηκε ειδική νομοθετική ρύθμιση για να καλυφθούν οι ευθύνες αυτών που αποφάσισαν τη χορήγηση των δανείων αυτών και αναφέρεται μόνο στα 740 εκατ. ευρώ που είναι το σύνολο των δανείων των συνεταιρισμών της χώρας σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα, από τα οποία τα 354 εξυπηρετούνται κανονικά. Μετά το διαχωρισμό της ΑΤΕ πέρασαν στην τράπεζα Πειραιώς και για τα υπόλοιπα 386 εκατ. ευρώ, που δεν εξυπηρετούνται και έμειναν στην ΑΤΕ, υπάρχουν διασφαλίσεις από αστικά ακίνητα πολλαπλάσιας αξίας και αυτό όταν το συνολικό χρέος της χώρας (δημόσιο και ιδιωτικό), προσεγγίζει το 1 τρις ευρώ;

Νέα ΚΑΠ

Ο αγροτικός τομέας μπορεί, πραγματικά, να αποτελέσει ένα από τους βασικούς τομείς ανάκαμψης της οικονομίας της χώρας. Και αυτό μπορεί να γίνει αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο, μέσα από μια εθνική συμφωνία, τους πόρους της νέας ΚΑΠ της επόμενης προγραμματικής περιόδου, έτσι ώστε να την κάνουμε πιο δίκαιη και κυρίως κοινωνικά αποδεκτή με το να κατευθύνουμε τη στήριξη σε όσους πραγματικά παράγουν, δηλαδή τους ενεργούς παραγωγούς. Είναι μια καλή ευκαιρία με τη νέα ΚΑΠ, να αποκαταστήσουμε αδικίες και να εξαλείψουμε στρεβλώσεις και παρενέργειες τους παρελθόντος, να ενισχύσουμε κατά προτεραιότητα τις προβληματικές, ορεινές, μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές της χώρας. Να ανακόψουμε την πτώση της απασχόλησης στη χώρα και στην ύπαιθρο, βάζοντας ως στρατηγικό στόχο, κατ' αρχήν τη διατροφική επάρκεια, αλλά και τη δημιουργία παραγωγικού πλεονάσματος, που θα φέρει έσοδα στη χώρα.

Το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τη μελέτη που κάναμε στην ΠΑΣΕΓΕΣ για τη νέα ΚΑΠ και τα μοντέλα προσομοίωσης που μελετήσαμε (συνολικά έξι σενάρια), είναι ότι το σενάριο που εξυπηρετεί τη μεγαλύτερη σύγκλιση των ενισχύσεων με τις ελάχιστες απώλειες των σημερινών δικαιούχων είναι εκείνο που προβλέπει όλη την επικράτεια σε μία ενιαία περιφέρεια. Όπως και να χει όμως και ανεξάρτητα την επιλογή που θα κάνει το κράτος-μέλος στα πλαίσια της εθνικής συμφωνίας (ΥΠΑΑΤ, πολιτικά κόμματα, αγροτικοί φορείς, αγρότες), πρέπει να συμφωνήσουμε στη ρήτρα της ελάχιστης σύγκλισης του 60% και στη ρήτρα της μέγιστης απώλειας του 30%.

Το δεύτερο σημαντικό συμπέρασμα αυτού του οδοιπορικού ενημέρωσης, είναι ότι όλοι δέχονται να βελτιώσουμε τη σχέση μεταξύ ζωικής και φυτικής παραγωγής μεταφέροντας πόρους από τις καλλιεργούμενες εκτάσεις, στην κτηνοτροφία. Θεωρώ ότι υπάρχει πρόσφορο έδαφος να πάμε σε μια μεγάλη εθνική συμφωνία για την ΚΑΠ μετά το 2014, που μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία μιας αναπτυξιακής πνοής στον αγροτικό χώρο.

"Ριγμένοι" οι μικροί οινοπαραγωγοί από το καθεστώς απευθείας πωλήσεων οίνων

Ένα δισεπίλυτο πρόβλημα με το σημερινό καθεστώς της ΕΕ που αφορά τις απευθείας πωλήσεις οίνων που υπόκεινται σε Ε.Φ.Κ. (από τον παραγωγό προς τους πχ. αλλοδαπούς τουρίστες), θέτουν με επιστολή τους προς τον **Επίτροπο Γεωργίας** οι **Ανεξάρτητοι Οινοποιοί της Ευρώπης (CEVI)**, η **Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία οίνων ΠΟΠ** και **ΠΓΕ (EFOW)** και η **Copa-Cogeca**.

Το θέμα που θα απασχολήσει την επόμενη συνεδρίαση της Copa-Cogeca στην οποία θα παραστεί η ΚΕΟΣΟΕ έχει ως εξής: Η κατοχή και η διακίνηση του οίνου εντός της ΕΕ διέπεται από την οδηγία 2008/118 της 16ης Δεκεμβρίου 2008. Η οδηγία καθορίζει τις προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται από τους αγοραστές και τους πωλητές.

Σύμφωνα με το άρθρο 36, στην περίπτωση εξ αποστάσεως πωλήσεων από τη μια χώρα της ΕΕ σε άλλη προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης και έχουν ήδη τεθεί σε ανάλωση σε ένα κράτος μέλος, όταν οι οίνοι αγοράζονται από ιδιώτη και μεταφέρονται άμεσα ή έμμεσα από τον πωλητή ή για λογαριασμό του, οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης πρέπει να καταβληθούν στη χώρα προορισμού.

Ωστόσο, ο ισχύων κανονισμός υποχρεώνει τον παραγωγό των κρασιών να τα πωλήσει μέσω φορολογικού αντιπροσώπου για να εξασφαλιστεί ότι οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης καταβλήθηκαν. Το σύστημα αυτό δημιουργεί πρόσθετο κόστος και επιπλοκές που κάνουν τις απευθείας πωλήσεις πρακτικά αδύνατες, που στην Ελλάδα αφορούν τις πωλήσεις γλυκών οίνων άνω των 15ο Vol.

Η οδηγία 2008/118 αναγνωρίζει τη μοναδική φύση του αμπελοοινικού τομέα, δηλώνοντας ότι η εφαρμογή των συνήθων απαιτήσεων σχετικά με την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης μπορεί να προκαλέσει δυσανάλογη διοικητική επιβάρυνση στους μικρούς οινοπαραγωγούς.

Επιπλέον, ο κανονισμός 436/2009 της Επιτροπής της 26ης Μαΐου 2009, για τη θέπιση κανόνων για τα συνοδευτικά έγγραφα μεταφοράς των αμπελοοινικών προϊόντων, ορίζει τα έγγραφα τα οποία απαιτούνται για τους οίνους που κυκλοφορούν εντός της ΕΕ. Ο κανονισμός αποσκοπεί σαφώς να αποφεύγονται περιττά διοικητικά βάρη.

Επιπλέον, ο κανονισμός 479/2008 του Συμ-

βουλίου της 29 Απρ, 2008 αναφέρει σαφώς ότι το κρασί πρέπει να τεθεί σε κυκλοφορία εντός της Κοινότητας μόνον εάν συνοδεύεται από επίσημο εγκεκριμένο συνοδευτικό έγγραφο. Ωστόσο, όταν πρόκειται για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις οίνου, τα απαραίτητα έγγραφα και οι σχετικές διαδικασίες δεν είναι ξεκάθαρες ή / και δεν καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο.

Προς το παρόν, οι μικροί οινοπαραγωγοί δεν μπορούν να επωφεληθούν πλήρως από την ενιαία αγορά, παρόλο που συμβάλλουν άμεσα στην οικονομική ανάπτυξη των περιοχών τους. Οι απευθείας πωλήσεις μειώνουν τους μεσάζοντες, αυξάνουν τη διαφάνεια και παρέχουν αμοιβαία όφελι τόσο στους παραγωγούς όσο και στους καταναλωτές. Εξάλλου, οι άμεσες πωλήσεις είναι μια σημαντική πρόσθετη πηγή εισοδήματος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις μας.

Οι ευρωπαϊκές πολιτικές κατά τα προηγούμενα έτη εξακολουθούν να μην παρακινούν ευθέως την αγορά γεωργικών προϊόντων από τον παραγωγό. Δυστυχώς, όσον αφορά το κρασί, αυτό το είδος της αγοράς ισχύει μόνο όταν δεν διασχίζονται τα εθνικά σύνορα. Η κατάσταση αυτή αντιβαίνει στη θεμελιώδη αρχή της Ε.Ε. για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Ο Καρκίνος των Ριζών: Μια σημαντική ασθένεια της αμπέλου

Σε προηγούμενα τεύχη από τα ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΑ ΝΕΑ αναφερθήκαμε στις σημαντικότερες ασθένειες που σχετίζονται με προσβολές του ξύλου της αμπέλου, όπως είναι η Κλασσική ασθένεια της Ίσκας, η Ευτυπίωση, η ασθένεια του Πέτρι, η Μελανή Νέκρωση της Βάσης του Υποκειμένου, η Φόμοψη και η Μελανή Νέκρωση των Βραχιόνων (Βοτρουσφαίρια). Από το τελευταίο τεύχος αρχίσαμε να περιγράφουμε άλλες ασθένειες, τα συμπτώματα των οποίων μπορεί να συγχυθούν με την ασθένεια της Ίσκας, όπως είναι η Σηψιρριζία και η Βερτισιλλώση. Στο παρόν τεύχος θα αναφερθούμε στην ασθένεια Καρκίνος των Ριζών, η οποία ουσιαστικά δρα με παρόμοιο τρόπο, παρεμποδίζοντας δηλαδή την κυκλοφορία των χυμών.

Το παθογόνο που προκαλεί τον Καρκίνο των Ριζών δεν είναι μύκητας, όπως συμβαίνει με τις ασθένειες που περιγράψαμε μέχρι τώρα, αλλά το βακτήριο *Agrobacterium vitis* (συν. *Agrobacterium tumefaciens* biotype 3) το οποίο προσβάλλει μεγάλο αριθμό οπωροφόρων και δασικών φυτών. Αποτελεί σοβαρότατο πρόβλημα στα φυτώρια των οπωροφόρων δένδρων. Ο βιότοπος 3 προσβάλλει μόνο το αμπέλι.

Συνήθως προκαλεί εξασθένηση και καθυστέρηση στην ανάπτυξη των φυτών λόγω παρακώλησης της κυκλοφορίας των χυμών. Σε σοβαρές περιπτώσεις μπορεί να παρατηρηθεί απότομος ή βαθμιαίος μαρασμός των φυτών.

Στο λαιμό και στις ρίζες των προσβλημένων πρέμνων εμφανίζονται πολυάριθμα καστανού χρώματος καρκινώματα (όγκοι) που ποικίλουν σε μέγεθος (συνήθως 3-15 εκατοστά). Στην αρχή είναι μαλακά αλλά αργότερα ξυλοποιούνται και αποκτούν σκληρή σύσταση και ανώμαλη επιφάνεια.

Ανάπτυξη καρκινωμάτων μπορεί να παρατηρηθεί και στο σημείο της ένωσης του εμβολίου και υποκειμένου γεγονός που δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στην ανάπτυξη και παραγωγικότητα του πρέμνου.

Συχνά επίσης παρατηρείται η ανάπτυξη καρκινωμάτων στις σχισμές που δημιουργούνται στον κορμό των πρέμνων μετά από παγετό.

ΟΙΝΟ
Γνωσία

Γράφει:

Ο Δρ. Ιωάννης Ρούμπος (Διατ. Διευθυντής του
Ινστιτούτου Προστασίας Φυτών Βόλου ΕΘΙΑΓΕ)

Το παθογόνο ζει στο έδαφος, όπου μπορεί να παραμείνει για αρκετά χρόνια χωρίς να χάσει τη μολυσματικότητά του. Μεταφέρεται με το νερό της βροχής ή των αρδεύσεων ή με μολυσμένο πολλαπλασιαστικό υλικό. Επιβιώνει επίσης στους όγκους και τα αγγεία του ξύλου σε κληματίδες προσβλημένων πρέμνων και στις ρίζες των προσβλημένων πρέμνων.

Για να εισέλθει και να μολύνει το φυτό χρειάζεται απαραίτητα η ύπαρξη πληγής, η οποία συνήθως πραγματοποιείται με τα καλλιεργητικά εργαλεία ή από παγετό.

Το βακτήριο αναπτύσσεται καλύτερα σε θερμοκρασίες μεταξύ 14 και 28°C, σε αμμό-δη και αλκαλικά εδάφη.

Για την αντιμετώπιση της ασθένειας ενδείκνυται η λήψη των παρακάτω μέτρων:

- 1) Χρησιμοποίηση για φύτευση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού.
- 2) Αποφυγή δημιουργίας πληγών στο λαιμό και στις ρίζες των πρέμνων κατά την εκτέλεση των καλλιεργητικών εργασιών.

3) Καταπολέμηση των διαφόρων εντόμων του εδάφους τα οποία δημιουργούν πληγές στις ρίζες.

4) Προκειμένου για αλκαλικά εδάφη συνιστάται η προσθήκη 100-200 κιλών θείου κατά στρέμμα.

5) Απολύμανση των κλαδευτικών και άλλων εργαλείων (αξίνες, φτυάρια, άροτρα κλπ) με τα οποία είναι δυνατόν να μεταφερθεί μολυσμένο χώμα.

Η απολύμανση μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους:

α) Εμβάπτιση σε διάλυμα φορμόλης του εμπορίου (37 έως 40%) σε αναλογία 5%. Το διάλυμα, εφόσον φυλάσσεται σε ερμητικά κλειστό δοχείο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αρκετές εβδομάδες. Η εμβάπτιση διαρκεί τουλάχιστον 10 λεπτά.

β) Εμβάπτιση για 10 λεπτά τουλάχιστον, σε διάλυμα υποχλωριώδους νατρίου 1% που παρασκευάζεται με διάλυση 1 λίτρου χλωρίνης (περιεκτικότητας περίπου 5% σε υποχλωριώδες νάτριο) σε

4 λίτρα νερό. Η διατήρηση του διαλύματος, γίνεται σε πλαστικό δοχείο. Το διάλυμα ανανεώνεται καθημερινά, γιατί χάνει γρήγορα τη δραστηρικότητά του. Μετά την εμβάπτιση τα εργαλεία πρέπει να ξεπλένονται με νερό για να μη σκουριάσουν.

γ) Εμβάπτιση για 10 λεπτά τουλάχιστον σε νερό που βράζει.

6) Η απολύμανση του χώματος, προκειμένου χρησιμοποιηθεί για γλάστρες, δοχεία κλπ. μπορεί να επιτευχθεί με τη θερμότητα: θέρμανση του χώματος για 30 λεπτά στους 60 °C. Η ηλιοαπολύμανση αποτελεί μια πολλά υποσχόμενη μέθοδος.

7) Η απολύμανση του πολλαπλασιαστικού υλικού θα μπορούσε να επιτευχθεί με υποχλωριώδες νάτριο για κάθε ποικιλία κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, δηλαδή να προηγηθεί σχετικός πειραματισμός προκειμένου να αποφευχθούν τοξικά φαινόμενα.

Το ενδεικνυόμενο διάλυμα αποτελείται από 1 μέρος χλωρίνης (περιεκτικότητας 5% σε υποχλωριώδες νάτριο) και 9 μέρη νερού. Οι πράσινες κληματίδες βυθίζονται στο διάλυμα για 10 λεπτά και μετά τεμαχίζονται σε μοσχεύματα.

Οι ώριμες κληματίδες δεν πρέπει να βυθίζονται στο διάλυμα ξηρές, δηλαδή πρέπει προηγουμένως να έχουν υγρανθεί με νερό, γιατί υπάρχει κίνδυνος τοξικότητας λόγω απορρόφησης του διαλύματος.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με τη μέθοδο αυτή δεν επιτυγχάνεται πάντοτε 100% εξολόθρευση των βακτηρίων, αλλά μεταξύ 80 και 100%. Αν τα μοσχεύματα παραμείνουν περισσότερο στο διάλυμα τα ποσοστά επιτυχίας θα είναι καλύτερα, αλλά θα υπάρξει κίνδυνος τοξικότητας.

8) Όταν η ασθένεια υπάρχει στο φυτώριο ή τον αμπελώνα, θα πρέπει οι εργαζόμενοι να καταβάλλουν ιδιαίτερες φροντίδες προς αποφυγή περαιτέρω εξάπλωσής της και να γνωρίζουν ότι μπορεί να μεταφέρουν το βακτήριο με τα χέρια, τα παπούτσια ή τα ρούχα τους (να πλένονται τακτικά τα χέρια, τα παπούτσια κλπ) ή τα διάφορα μηχανήματα.

Συνέχεια από την σελ. 7

από ένα εκατομμύριο δολάρια Αυστραλίας. Αυτό το κλιματικό ατύχημα επέρχεται μόλις 18 μήνες μετά τις πλημμύρες που είχαν μειώσει την παραγωγή το έτος 2012.

• F. Castellucci: Επιθετική η τακτική των Κινέζων στην αγορά και την παραγωγή οίνων

Απαντώντας σε ερώτηση δημοσιογράφου ο απερχόμενος Γενικός Διευθυντής του ΟΙΥ F. Castellucci ανέφερε σχετικά με την εξέλιξη της Κίνας στο παγκόσμιο γίνεσθαι του κρασιού:

“Η Κίνα γίνεται μια σημαντική αγορά και από την άλλη εξελίσσεται σε μια σημαντική παραγωγό χώρα με αποτέλεσμα τα ευρωπαϊκά κρασιά να υποστούν ισχυρό ανταγωνισμό.

Και οι δύο προβλέψεις είναι πραγματικές! Η Κίνα είναι μια μεγάλη αγορά, και θα γίνει μεγαλύτερη, επειδή όλο και περισσότεροι Κινέζοι ανακαλύπτουν την κατανάλωση οίνου, κυρίως ως εναλλακτική λύση έναντι τοπικών ποτών. Η Κίνα διαθέτει 580.000 εκτάρια αμπελώνων, εκ των οποίων το 20% παράγει σταφύλια οινοποιείας (τα υπόλοιπα είναι τα επιτραπέζια σταφύλια). Ανακαλύψαμε ότι η κινεζική εγχώρια κατανάλωση οίνου αυξάνεται περισσότερο από εκείνη των εισαγόμενων οίνων. Οι Κινέζοι έχουν αρχίσει να καταναλώνουν το κρασί τους, και έχουν δικίο! Αλλοδαποί τεχνικοί έσπευσαν να βοηθήσουν, ενώ την ίδια στιγμή, οι Κινέζοι αγοράζουν οινοποιεία στην Ευρώπη, με χαρακτηριστικές περιπτώσεις αγοράς γαλλικών Chateaux. Έχουμε λοιπόν γαλλικά κρασιά που καταναλώνουν οι Κινέζοι, που όμως ανήκουν σε Κινέζους. Αυτό δεν είναι μια παράλληλη αγορά, αλλά ένας προνομιακός διαυλος, αυτών των γαλλικών προϊόντων, που παράγονται με κινέζικα κεφάλαια στη Γαλλία και φτάνουν άμεσα στην κινεζική αγορά”.

• Γερμανία: η μικρή συγκομιδή το 2013 προμηνύει αυξήσεις

“Λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών τον Ιούνιο του 2013, κατά την περίοδο της ανθοφορίας, τα αμπέλια δεν μπόρεσαν να παράγουν την αναμενόμενη ποσότητα σταφυλιών”. Αφενός

οι κοινές συνθήκες με ορισμένες γαλλικές περιοχές παραγωγής σταφυλιών, αφετέρου η διαπίστωση μιας ευαίσθητης χρονιάς για τις περιοχές του Ρήνου, όπου ο τρύγος καθυστέρησε σε μήκος χρόνου, δημιούργησαν προβλήματα στην κανονική παραγωγή. Η διεθνών σύμβουλος του γερμανικού Ινστιτούτου Οίνου (Deutsches Weininstitut) Monika Reule, εκτιμά ότι οι ποσότητες που συλλέχθηκαν είναι κάτω από τις αρχικές προβλέψεις. Με 8,4 εκατομμύρια εκατόλιτρα οίνου που παράγει το 2013, η Γερμανία καταγράφει πτώση 7% της παραγωγής σε σχέση με το 2012 και 9% σε σύγκριση με το μέσο όρο δεκαετίας.

Πάντως, η γερμανική παραγωγή ποικίλει σε όλες τις περιφέρειες, από την απότομη μείωση του Moselle (-25%), στις σημαντικές αυξήσεις στις κοιλάδες Ahr και Saale-Unstrut (αντίστοιχα 30 και 48%), ενώ ήταν σταθερή σε άλλες ζώνες (Rhenish Hesse, Franconia και Saxonia). Αντιμέτωποι με αυτή την απρόσμενη μείωση της παραγωγής, οι τιμές του οίνου θα πρέπει να αυξηθούν σύμφωνα με τις αναλύσεις της DWI. Η τελική αυτή εκτίμηση έρχεται να ανατρέψει την αισιοδοξία που παρουσίασαν οι Γερμανοί στην Cora Cogeca όπου συμμετείχε και η ΚΕΟΣΟΕ.

• Γαλλική συγκομιδή: με 43,2 εκατ. εκατόλιτρα το 2013 συνεχίζει την κάθοδο των προβλέψεων

Με σημερινή εκτίμηση σε 43,2 εκατ. εκατόλιτρα η γαλλική συγκομιδή υπερβαίνει μόλις και μετά βίας το 2013 το ιστορικά χαμηλό επίπεδο το 2012 (41,3 εκατ. hl). Αν και οι δύο χρονιές φαίνεται να έχουν πολλά κοινά (καθυστέρηση ωρίμασης, χαλάρωση, χαλάζι...), το τελευταίο σημείωμα του γαλλικού Υπουργείου Γεωργίας δείχνει ότι το 2013 δεν απέχει από τις 10 πληγές του Φαραώ της Αιγύπτου. Να αναφερθεί ότι την άνοιξη άρχισαν τα προβλήματα, παρά το καλό αρχικό ξεκίνημα η αυξημένη παρουσία της υγρασίας κατά τη διάρκεια της ανθοφορίας είχε σαν αποτέλεσμα τη χαλάρωση και το κακό «δέσιμο» των σταφυλιών, ενώ οι πολλές καλοκαιρινές χαλαζοπτώσεις έπληξαν ποσοτικά την παραγωγή. Εν συνεχεία οι

βροχοπτώσεις κατά την περίοδο της συγκομιδής οδήγησαν στην καθυστερημένη ανάπτυξη των σταφυλιών και την ασυνήθιστη ανάπτυξη του βοτρυτή. Η ισχυρή ανάπτυξη του βοτρυτή στο Char-donnay από τη Βουργουνδία, το Ugni Blanc des Charentes, και γενικότερα στις περιοχές της Αλσατίας, τις περιοχές Ανζου, Ardèche, Beaujolais, Loire Centre, Sud West (περιλαμβάνεται και το Bordeaux) ... Η τάση αυτή έχει αποτέλεσμα να μειωθούν οι προβλέψεις κατά 1,8 εκατ. hl. Τρεις περιοχές εξαιρούνται από αυτή την τάση: η Champagne που έμεινε ανέγγιχτη από βοτρυτή (προβλέψεις καλλιεργειών σε 2,8 εκατομμύρια εκατόλιτρα το 2013, +43 % σε σύγκριση με το 2012), το Languedoc - Roussillon που είχε μια ποιοτική εσοδεία (13,5 εκατ. εκατόλιτρα, +13%) και η Κορσική που είδε τις κόκκινες ποικιλίες της να ωριμάζουν κανονικά (321.000 εκατόλιτρα, +5 %). Στις αρχές του Νοέμβριου το γαλλικό υπουργείο Γεωργίας εκτιμά ότι για το 2013 η Γαλλία θα παράγει 19,1 εκ. HL οίνους ΠΟΠ (-3%), 12,1 εκ. HL οίνους ΠΓΕ (+8%), 7,4 εκ. HL οίνους για αποστάγματα (-2%) και 2,7 εκ. HL άλλους οίνους (+36%). Η ΚΕΟΣΟΕ εκτιμά ότι η συνεχής μείωση του όγκου παραγωγής στη Γαλλία θα επηρεάσει τον όγκο των εισαγωγών της κυρίως από Ισπανία, με αποτέλεσμα οι διεθνείς τιμές οίνων να μην κινηθούν έντονα πτωτικά, όπως αρχικά προβλεπόταν.

• Λονδίνο, όταν ένα αποστακτήριο τζιν γίνεται ... οινοποιείο

«Οι καιροί αλλάζουν» δεν είναι το τραγούδι του Bob Dylan, αλλά ένα άρθρο των Financial Times που σχολιάζει τη μετατροπή ενός παλιού αποστακτηρίου του Λονδίνου, που ειδικεύεται στην παραγωγή τζιν, σε οινοποιείο. Στα προάστια του Λονδίνου, το παλαιότερο αποστακτήριο Gilbey (τώρα brand Diageo) ανανεωμένο υπό την ηγεσία του Cliff Roberson, οινοποιού, που βλέπει την επιτυχία των brasseries, αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση. Τα σταφύλια εισάγονται από αμπελώνα του εξωτερικού για οινοποίηση στο Λονδίνο, αφού η πρώτη παρτίδα (τρύγου 2013) ήρθε από την Ιταλία για να οινοποιηθούν τα πρώτα κρασιά του Λονδίνου.